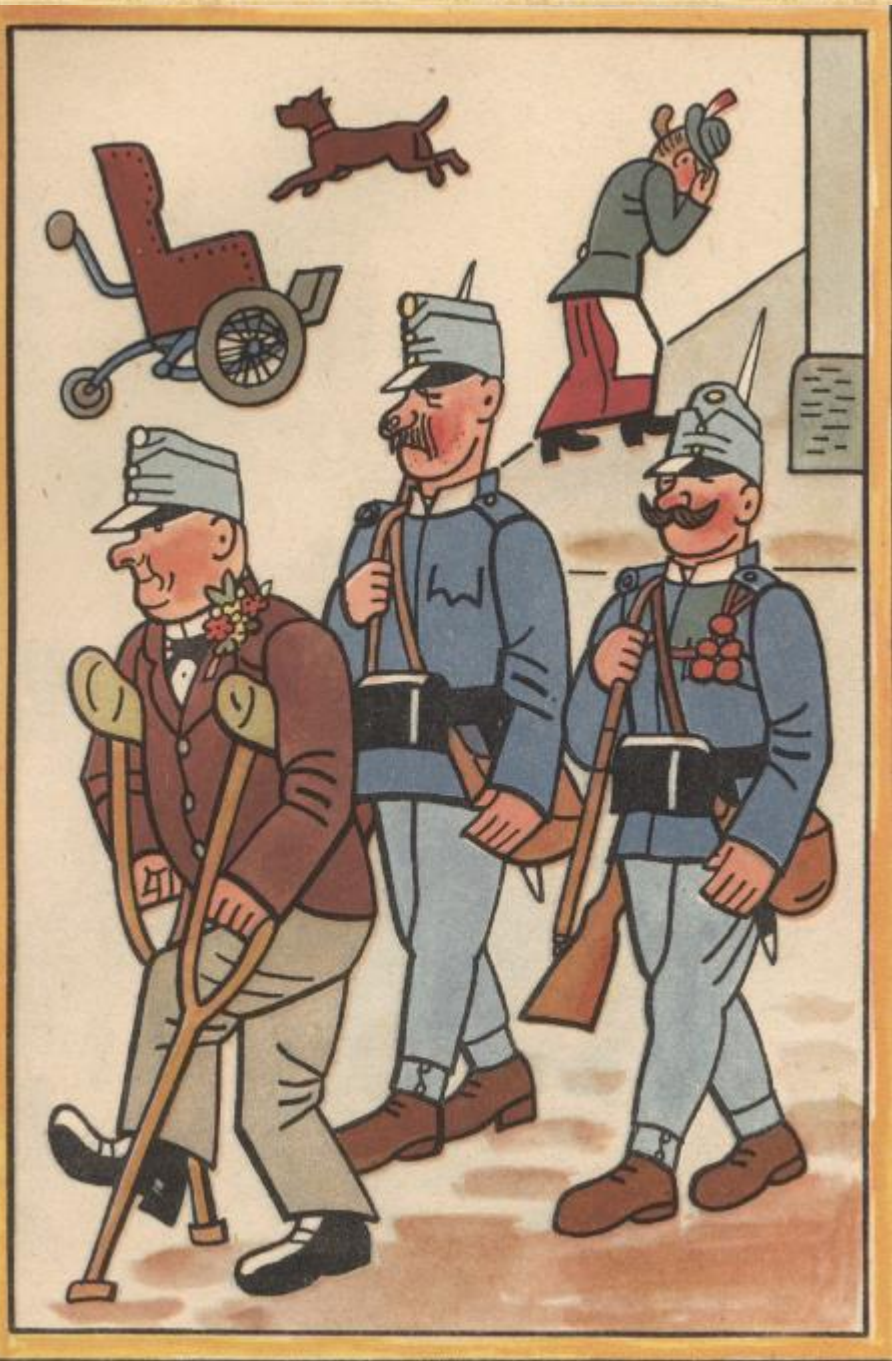

Творчество Йозефа Лады как чешский культурный феномен

Изотов Андрей Иванович,
доктор филологических наук,
профессор МГУ им. М.В. Ломоносова

JAROSLAV HAŠEK

JAROSLAV HAŠEK
OSUDY
DOBRÉHO VOJÁKA
ŠVEJKA

S BAREVNÝMI OBRÁZKY
JOSEFA LADY
KLHU * PRAHA 1955

PANÍ MÜLLEROVÁ

„Tak nám zabili Ferdinanda,“ řekla posluhovačka panu Švejkovi, který opustiv před léty vojenskou službu, když byl definitivně prohlášen vojenskou lékařskou komisí za blba, živil se prodejem psů, ošklivých nečistokrevných oblud, kterým padělal rodokmeny.

Kromě tohoto zaměstnání byl stížen reumatismem a mazal si právě kolena opodeldokem.

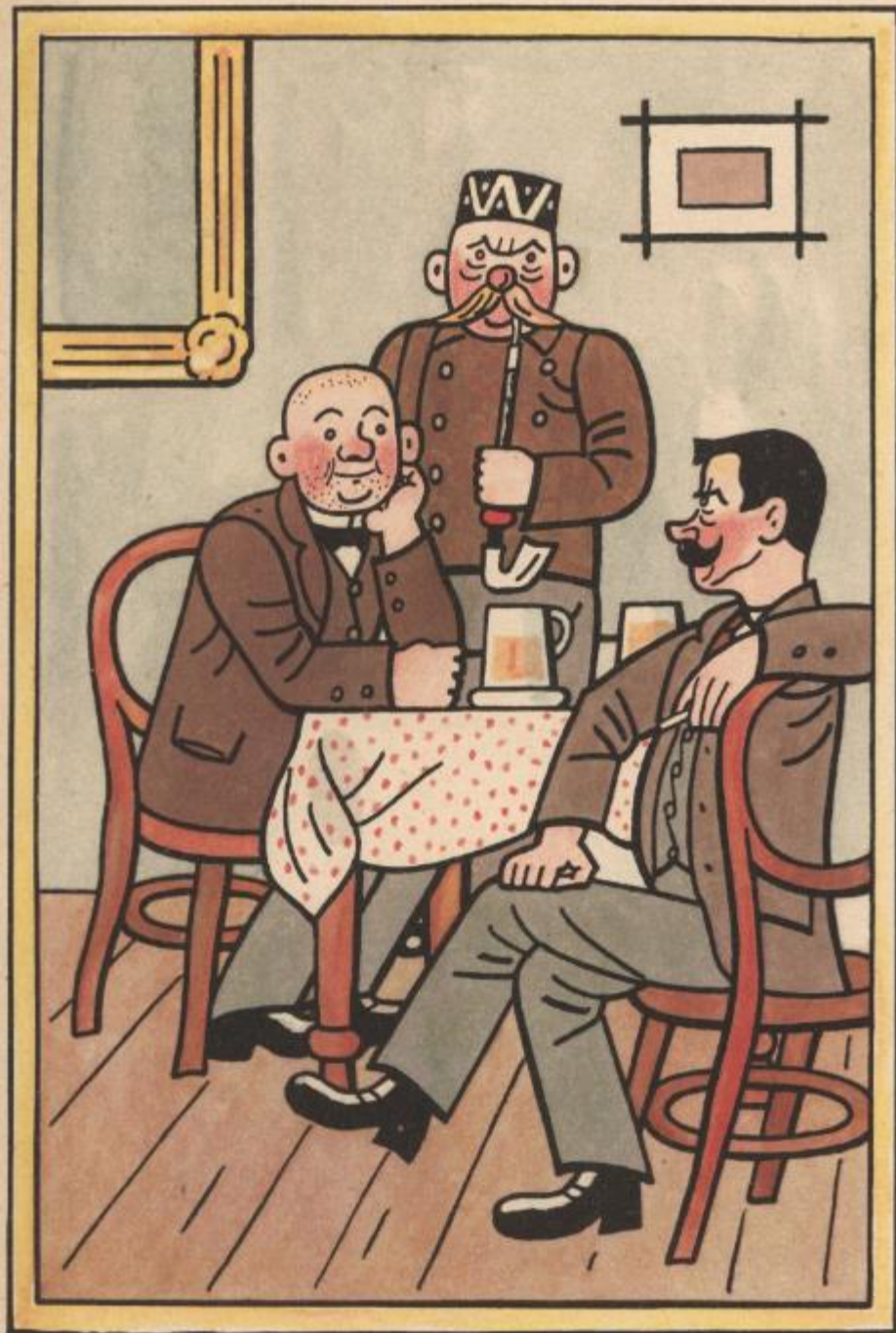

V hospodě „U kalicha“ seděl jen jeden host. Byl to civilní strážník Bretschneider, stojící ve službách státní policie. Hostinský Palivec myl tácky a Bretschneider se marně snažil zavázat s ním vážný rozhovor.

Palivec byl známý sprosták, každé jeho druhé slovo byla zadnice nebo hovno. Přitom byl ale sečtělý a upozorňoval každého, aby si přečetli, co napsal o posledním předměť Viktor Hugo, když líčil poslední odpověď staré gardy Napoleona Angličanům v bitvě u Waterloo.

„To máme pěkné léto,“ navazoval Bretschneider svůj vážný rozhovor.

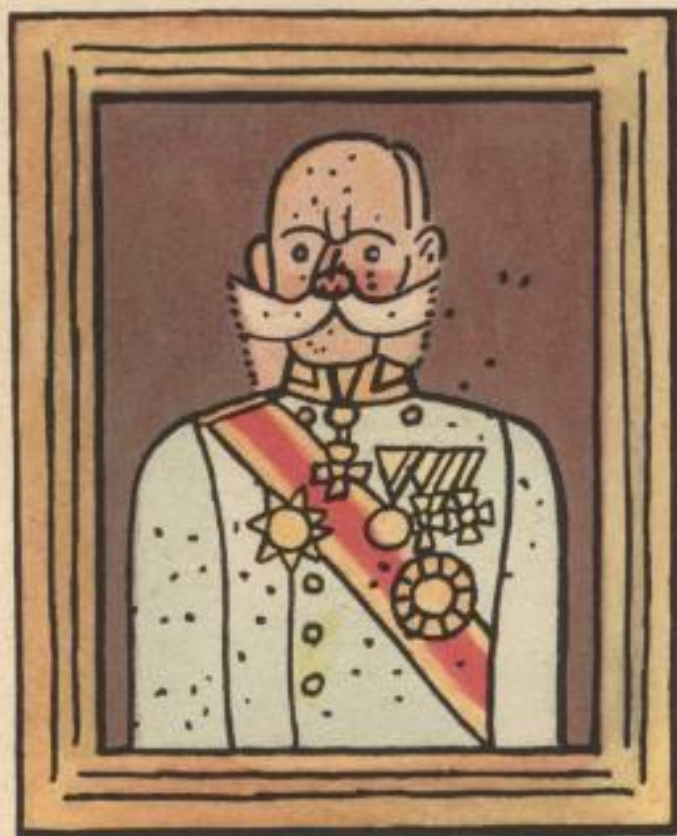
„Stojí to všechno za hovno,“ odpověděl Palivec, ukládaje tácky do skleníku.

Bretschneider umklkl a díval se zklamaně po pusté hospodě.

„Tady kdysi visel obraz císaře pána,“ ozval se opět po chvíli, „právě tam, kde teď visí zrcadlo.“

„Jó, to mají pravdu,“ odpověděl pan Palivec, „visel tam a sraly na něj mouchy, tak jsem ho dal na půdu. To víte, ještě by si někdo mohl dovolit nějakou poznámku a mohly by být z toho nepříjemnosti. Copak to potřebuju?“

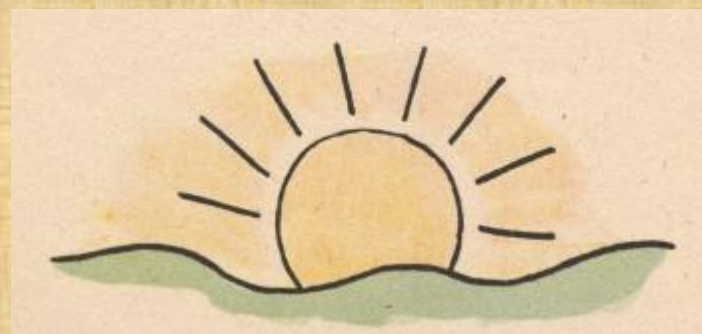
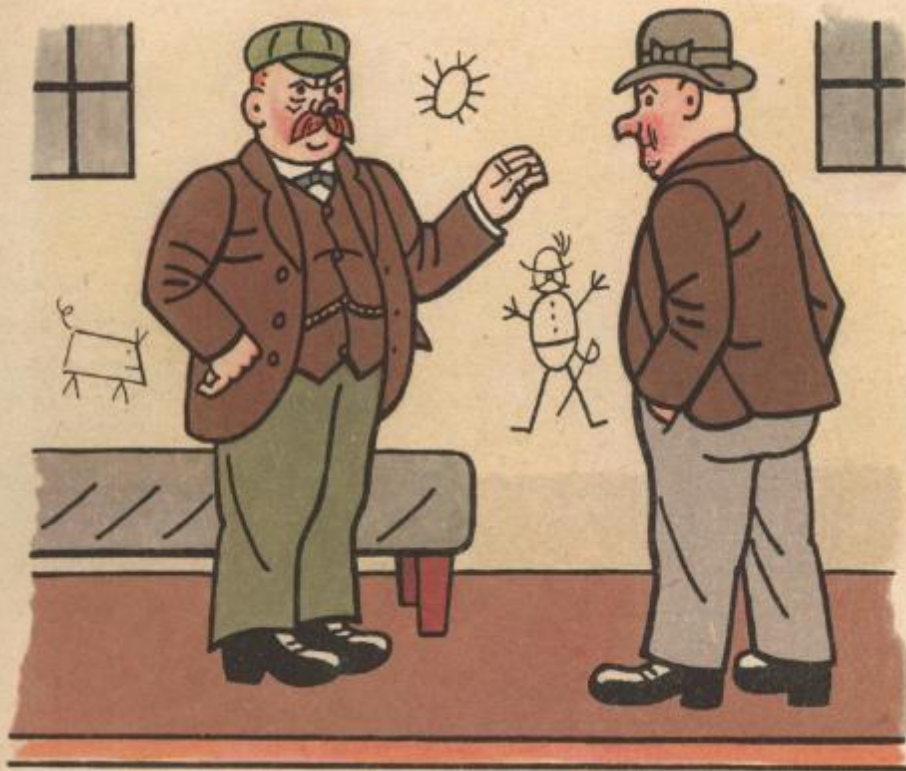
Bretschneider vstal a řekl slavnostně: „Víc nemusíte povídat, pojďte se mnou na chodbu, tam vám něco povím.“

Švejk vyšel za civilním strážníkem na chodbu, kde ho čekalo malé překvapení, když jeho soused u piva ukázal mu orlíčka a prohlásil, že ho zatýká a ihned odvede na policejní ředitelství. Švejk snažil se vysvětlit, že se asi ten pán mylí, on že je úplně nevinný, že nepronesl ani jednoho slova, které by mohlo někoho urazit.

Bretschneider mu však řekl, že skutečně se dopustil několika trestných činů, mezi kterými hraje roli zločin velezrády.

Pak se vrátili do hospody a Švejk řekl k panu Palivcovi:

„Já mám pět piv a jeden rohlík s párkem. Teď mně dej ještě jednu slivovici a já už musím jít, poněvadž jsem zatčenej.“

Sarajevský atentát naplnil policejní ředitelství četnými oběťmi. Vodili to jednoho po druhém a starý inspektor v přijímací kanceláři říkal svým dobráckým hlasem:

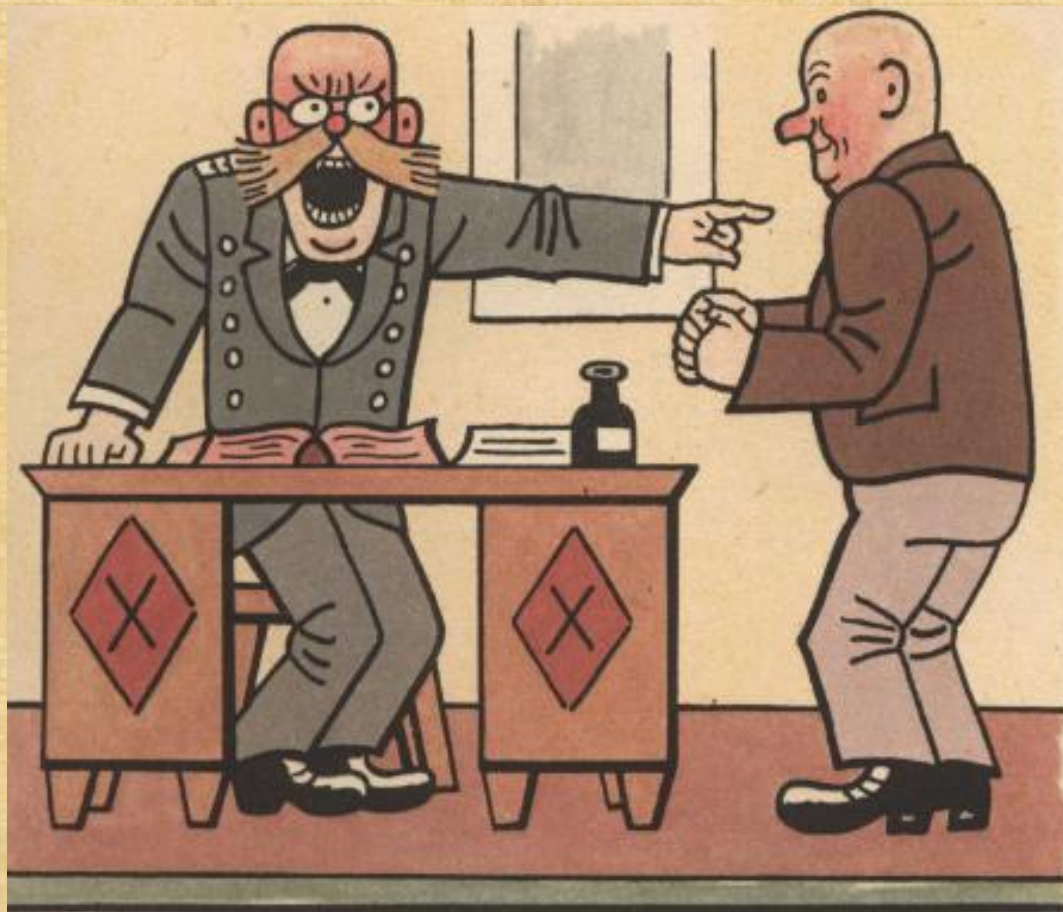
„Von se vám ten Ferdinand nevyplatí!“

Když Švejka zavřeli v jedné z četných komor prvního patra, Švejk našel tam společnost šesti lidí. Pět jich sedělo kolem stolu a v rohu na kavalci seděl, jako by se jich stranil, muž v prostředních letech. Švejk se počal vyptávat jednoho po druhém, proč jsou zavřeni.

Od těch pěti sedících u stolu dostal takřka úplně stejnou odpověď:

„Kvůli Sarajevu“, „kvůli Ferdinandovi“, „kvůli té vraždě na panu arcivévodovi“, „pro Ferdinanda“, „za to, že pana arcivévodu odpravili v Sarajevu“.

Šestý, který se těch pěti stranil, řekl, že s nimi nechce nic mít, aby na něho nepadlo nijaké podezření, on že tu sedí jen pro pokus loupežné vraždy na panátovi z Holic.

„Držte hubu!“ rozkřikl se policejní rada na Švejka, „a mluvte, až když se vás budu na něco ptát! Rozumíte?“

„Jak bych nerozuměl,“ řekl Švejk, „poslušně hlásím, že rozumím a že se ve všem, co ráčejí říci, dovedu orientýrovat.“

„S kýmpak se stýkáte?“

„Se svou posluhovačkou, vašnosti.“

„A v místních politických kruzích nemáte nikoho známého?“

„To mám, vašnosti, kupuji si odpoledníčka Národní politiky, ,čubičky‘.“

„Ven!“ zařval na Švejka pán se zvířecím vzezřením.

Starý pán se opět laskavě usmál: „Co byste tomu řekl, kdybychom vás dali prohlédnout soudními lékaři?“

„Já myslím, že to se mnou nebude tak zlý, aby ti páni ztráceli se mnou zbytečně čas. Mě už prohlédl nějaký pan doktor na policejním ředitelství, jestli nemám kapavku.“

Laskavý úsměv přelétl po tváři vyšetřujícího soudního rady:

„Vy jste ale nadrobil pěkné věci. Vy toho máte mnoho na svědomí.“

„Já mám toho vždycky mnoho na svědomí,“ řekl Švejk, usmívaje se ještě laskavěji než pan soudní rada; „já mám toho, muže bejt, ještě víc na svědomí, než ráčejí mít voni, vašnosti.“

„To je vidět podle protokolu, který jste podepsal,“ neméně laskavým tónem řekl soudní rada, „nedělali na vás nějaký nátlak na policii?“

„Ale kdepak, vašnosti. Já sám jsem se jich optal, jestli to mám podepsat, a když řekli, abych to podepsal, tak jsem jich uposlechl. Přece se nebudu prát s nimi kvůli mému vlastnímu podpisu. Tím bych si rozhodně neposloužil. Pořádek musí bejt.“

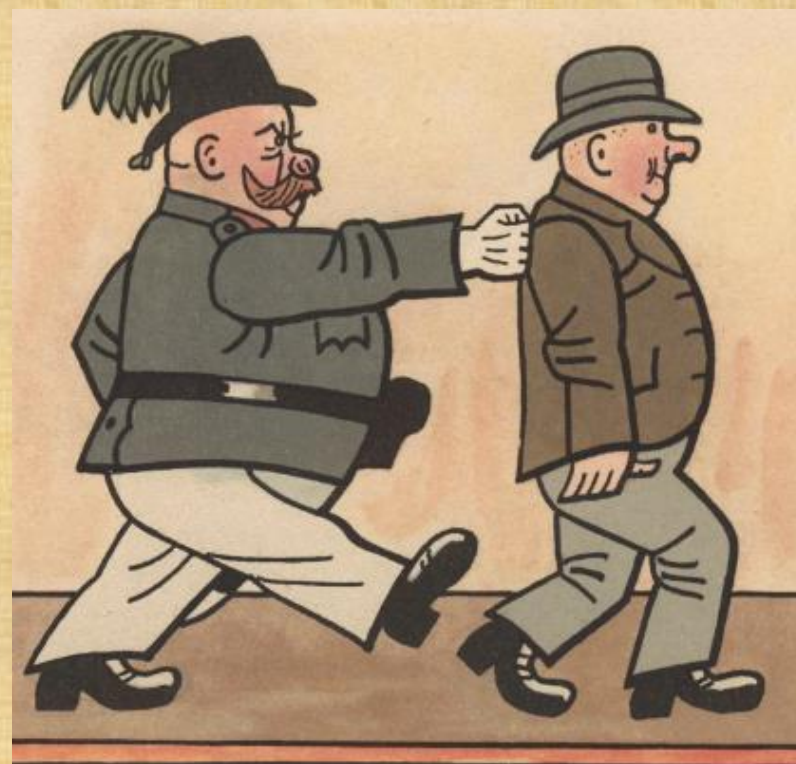

Od toho okamžiku, kdy ošetřovatelé dostali rozkaz, aby vrátili Švejkovi jeho šaty, nejevili již o něho pražádnou péči. Poručili mu, aby se oblékl a jeden ho odvedl na III. třídu, kde měl po těch několik dní, než vyřídili v kanceláři písemný vyhazov o něm, příležitost konati svá pěkná pozorování. Zklamání lékaři dali mu dobrozdání, že je „simulant mdlého rozumu“, a poněvadž ho propouštěli před obědem, došlo k malému výstupu.

Švejk prohlásil, že když někoho vyhazují z blázince, že ho nesmějí vyhodit bez oběda.

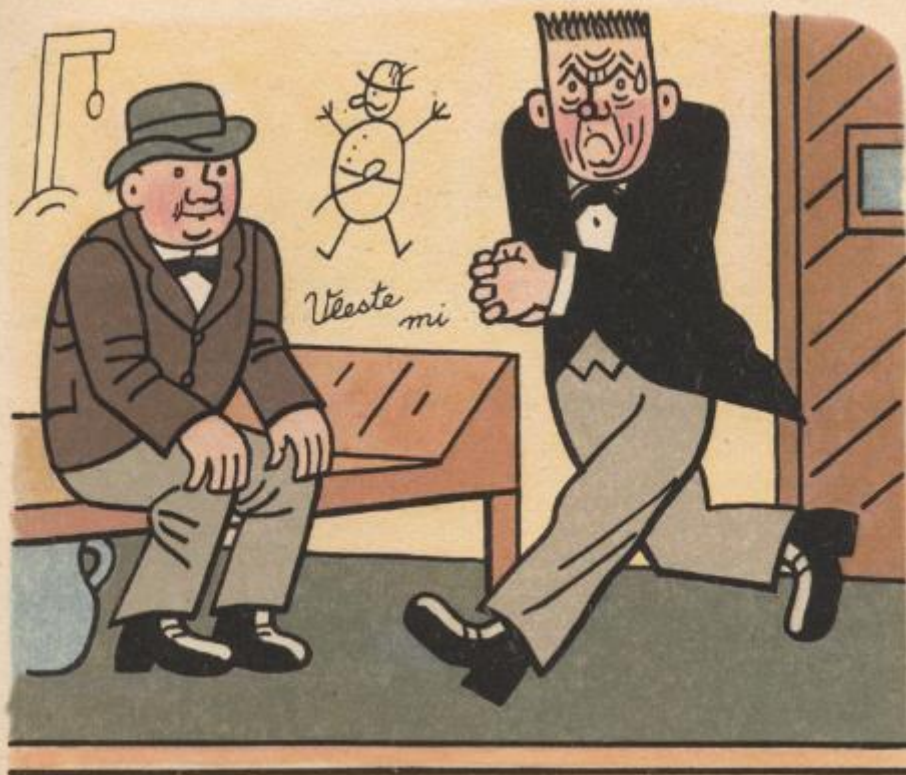
Výtrznosti učinil konec vrátným přivolaný policejní strážník, který Švejka předvedl na policejní komisařství do Salmovy ulice.

A také na posteli blaženě usnul. Pak ho probudili, aby mu předložili hrnek mléka a housku. Houska byla již rozřezána na malé kousky, a zatím co jeden z ošetřovatelů držel Švejka za obě ruce, druhý namáčel kousky housky do mléka a krmil ho, jako krmí se husa šiškami. Když ho nakrmili, vzali ho pod pažďi a odvedli na záchod, kde ho poprosili, aby vykonal malou i velkou tělesnou potřebu.

I o této pěkné chvíli vypravuje Švejk s láskou a nemusím jistě reprodukovat jeho slova, co s ním potom dělali. Zmíním se jedině, že Švejk říká:

„Von mě z nich jeden při tom držel v náručí.“

Po krásných, slunných dnech v blázinci přišly na Švejka hodiny plné pronásledování. Policejní inspektor Braun aranžoval scénu setkání se Švejkem s krutostí římských pochopů doby roztomilého císaře Nerona. Tvrdě, jako tenkrát, když oni říkali: „Hodte toho lumpa, křestana, lvům,“ řekl inspektor Braun: „Dejte ho za katr!“

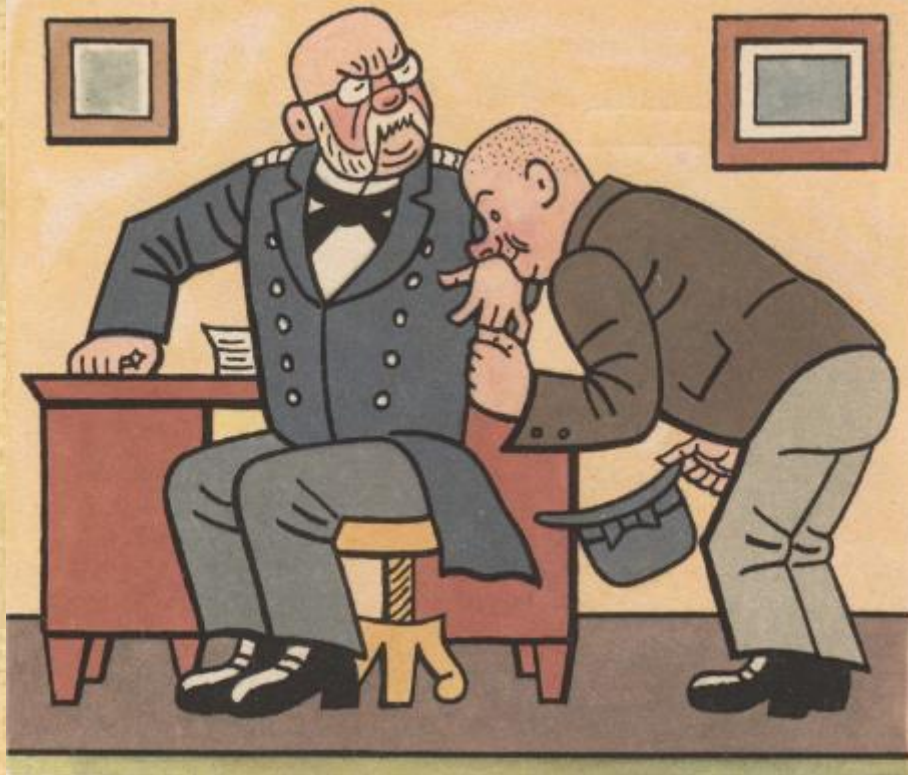
„Císaři Františkovi Josefovi nazdar! Tuhle vojnu vyhrajem.“

Někdo z nadšeného davu narazil mu klobouk přes uši a tak za sběhu lidu dobrý voják Švejk vkročil opět do vrat policejního ředitelství.

„Tuhle vojnu vyhrajem docela určitě, opakuji to ještě jednou, pánové,“ s těmi slovy rozloučil se Švejk s davem, který ho vyprovázel.

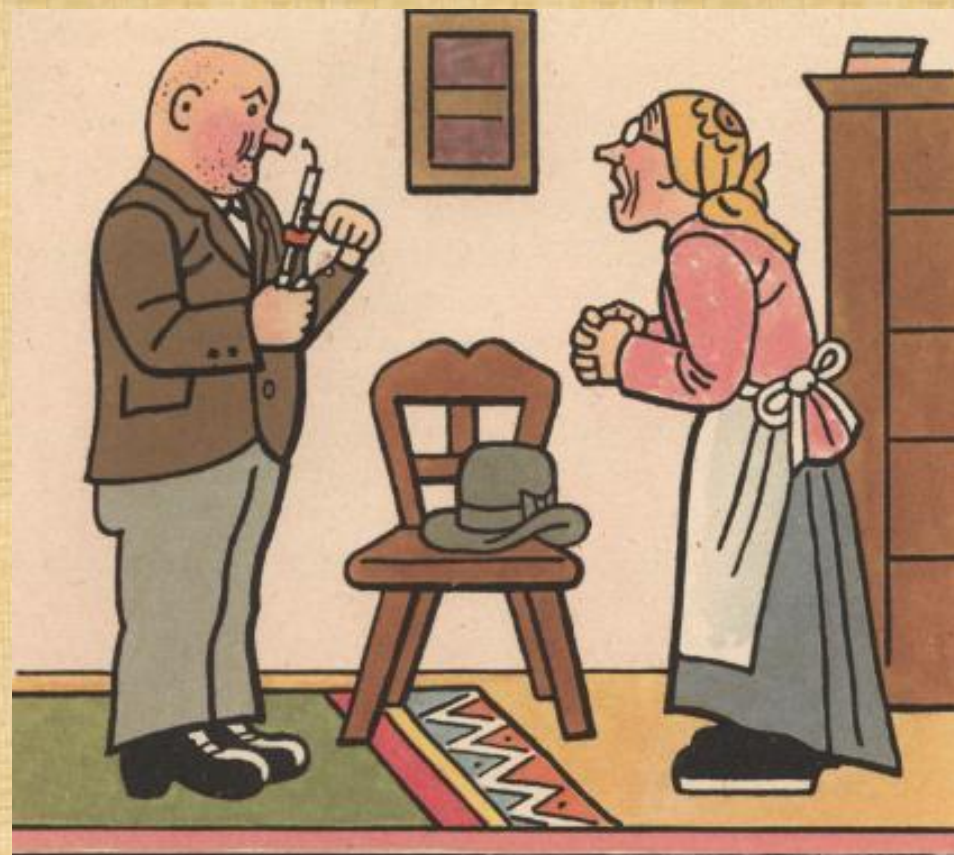
A kdesi v dálných dálavách historie snášela se k Evropě pravda, že zítřek rozboří i plány přítomnosti.

Švejk zaplatil útratu a vrátil se ku své staré posluhovačce paní Müllerové, která se velice lekla, když viděla, že muž, který si otvírá klíčem dvěře do bytu, je Švejk.

„Já myslela, milostpane, že se vrátějí až za kolik roků,“ řekla s obvyklou upřímností, „já jsem si zatím vzala z lítosti na byt jednoho portýra z noční kavárny, poněvadž u nás byla třikrát domovní prohlídka, a když nic nemohli najít, tak říkali, že jste ztracenej, poněvadž jste rafinovanej.“

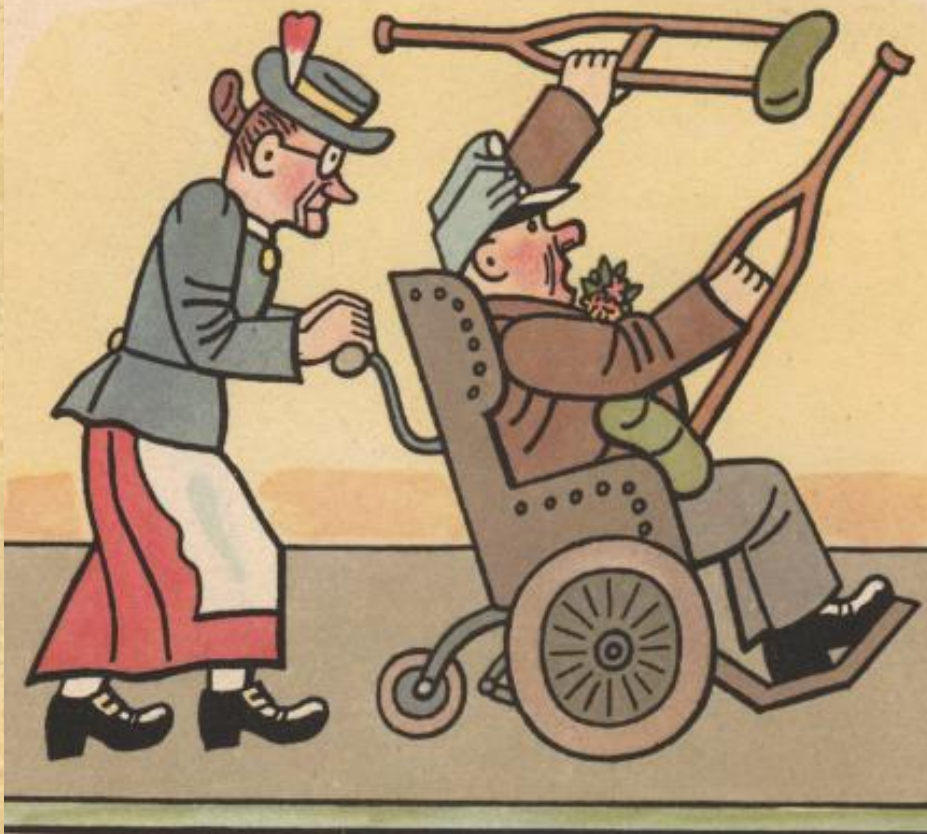

„Vem vás čert, Švejku,“ řekla nakonec úřední brada, „jestli se sem ještě jednou dostanete, tak se vás vůbec nebudu na nic ptát a poputujete přímo k vojenskému soudu na Hradčany. Rozuměl jste?“

A nežli se nadál, Švejk přikročil k němu, políbil mu ruku a řekl:

„Zaplať vám pán bůh za všechno, kdybyste potřeboval někdy nějakého čistokrevného pejska, račte se obrátit na mne. Já mám obchod se psy.“

A tak se ocitl Švejk opět na svobodě a na cestě k domovu.

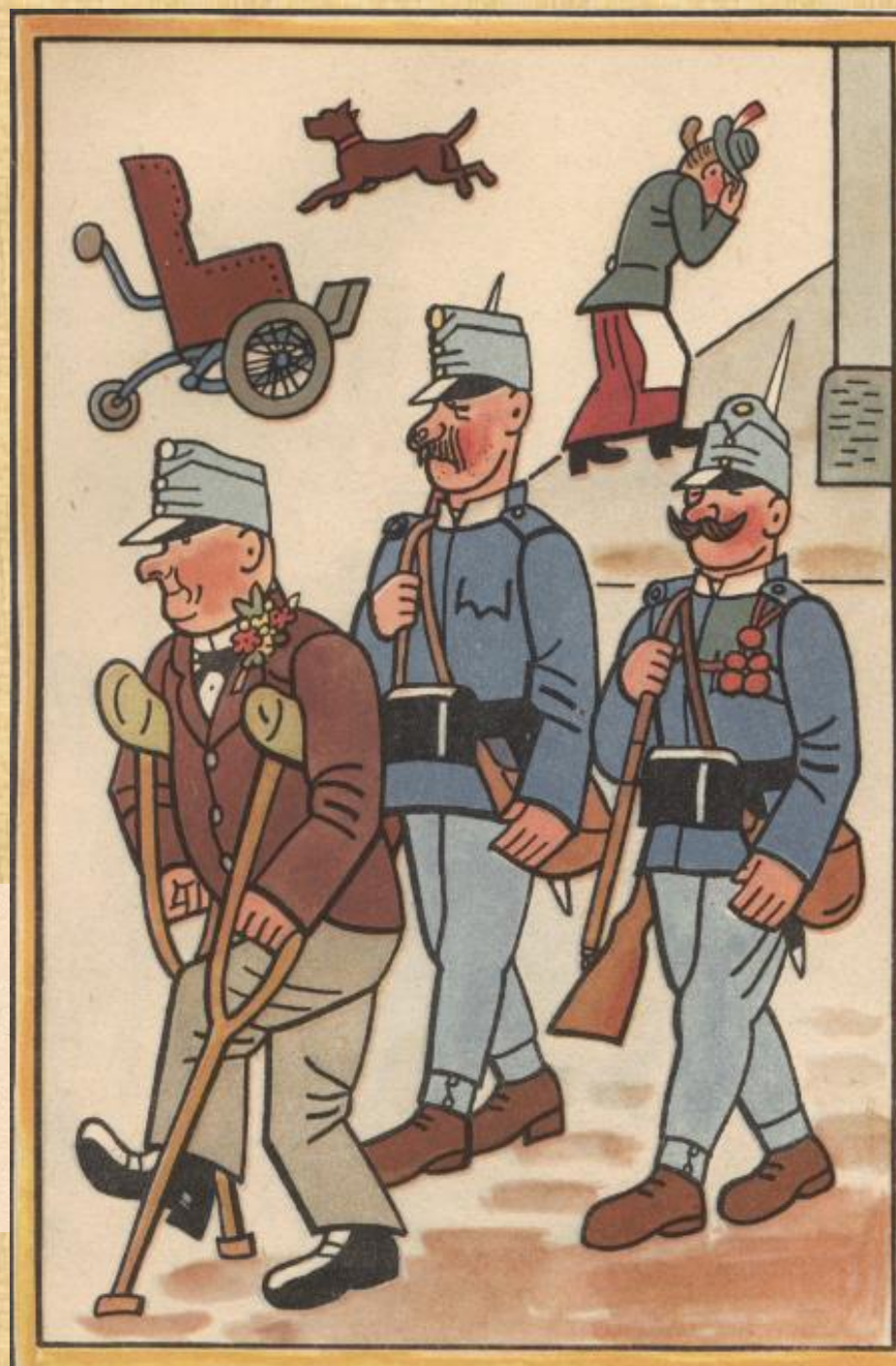

A tak v ten památný den objevil se na pražských ulicích případ dojemné loyality:

Stará žena, strkající před sebou vozík, na kterém seděl muž ve vojenské čepici s vyleštěným „frantíkem“, mávající berlemi. A na kabátě skvěla se pestrá rekrutská kytka.

A muž ten, mávaje poznovu a poznovu berlemi, křičel do pražských ulic: „Na Bělehrad, na Bělehrad!“

Za ním šel zástup lidu, který stále vzrůstal z nepatrného hloučku, shromážděného se před domem, odkud Švejk vyjel na vojnu.

Přiblížila se doba odpolední visity. Vojenský lékař Grünstein chodil od postele k posteli a za ním sanitní poddůstojník se zápisnou knihou.

„Macuna?“

„Zde!“

„Klystýr a aspirin! — Pokorný?“

„Zde!“

„Vypláchnout žaludek a chinin! — Kovařík?“

„Zde!“

„Klystýr a aspirin! — Kotátko?“

„Zde!“

„Vypláchnout žaludek a chinin!“

A tak to šlo, jeden za druhým, bez milosti, mechanicky, řízně.

„Švejk?“

„Zde!“

Dr. Grünstein podíval se na nový přírůstek.

„Co vám schází?“

„Poslušně hlásím, že mám reuma!“

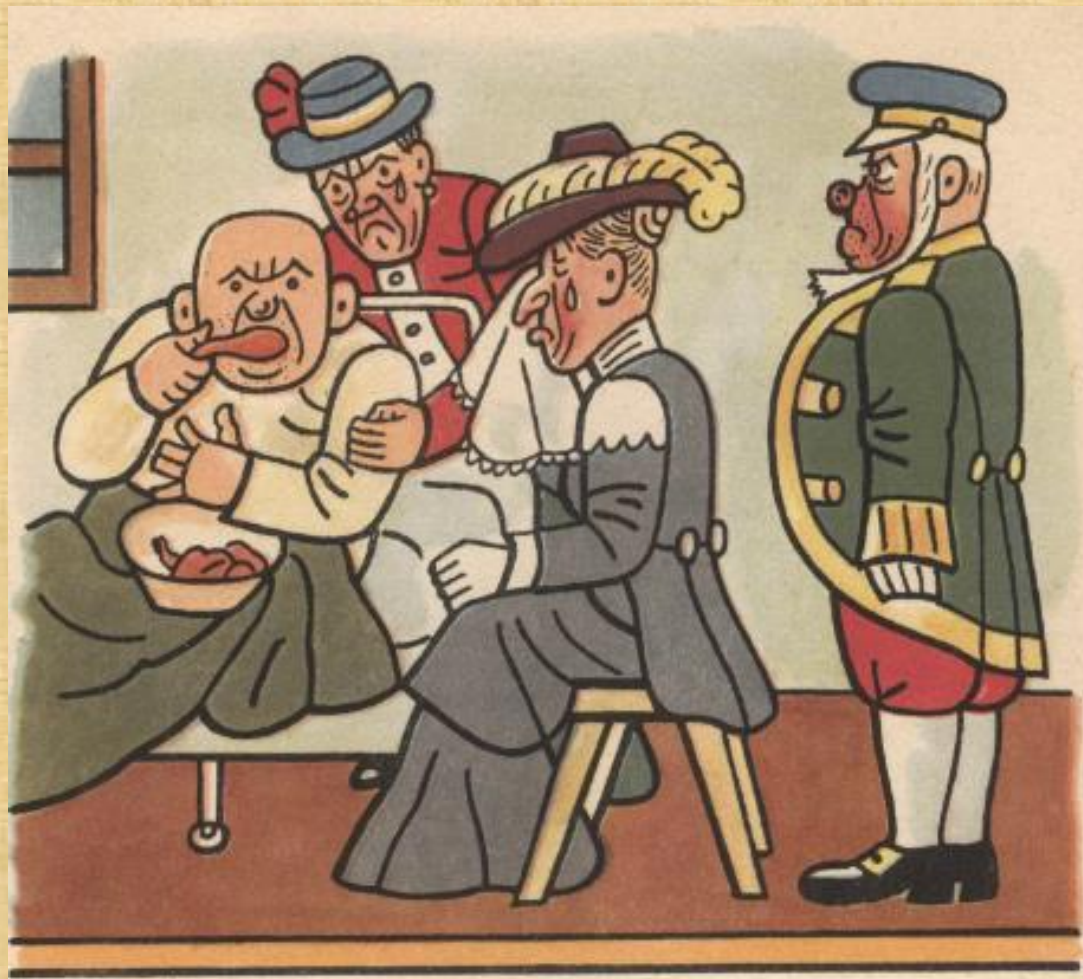
Dr. Grünstein po dobu své praxe přivykl být jemně ironickým, kterýž způsob působil mnohem vydatněji nežli křik.

„Aha, reuma,“ řekl k Švejkovi, „to máte náramně těžkou nemoc. Je to opravdu náhoda, dostat reuma v době, kdy je světová válka a člověk má jít na vojnu. Já myslím, že vás to musí strašně mrzet!“

„Poslušně hlásím, pane obrarzt, že mě to strašně mrzí.“

Obraceje se k sanitnímu poddůstojníkovi, řekl:

„Píšte: Švejk, úplná dieta, dvakrát denně vypláchnout žaludek, jednou za den klystýr, a jak bude dál, uvidíme. Prozatím ho odvedte do ordinačního pokoje, vypláchněte mu žaludek a dejte mu, až se vzpamatuje, klystýr, ale pořádný, až bude volat všechny svaté, aby se to jeho reuma leklo a vyběhlo.“

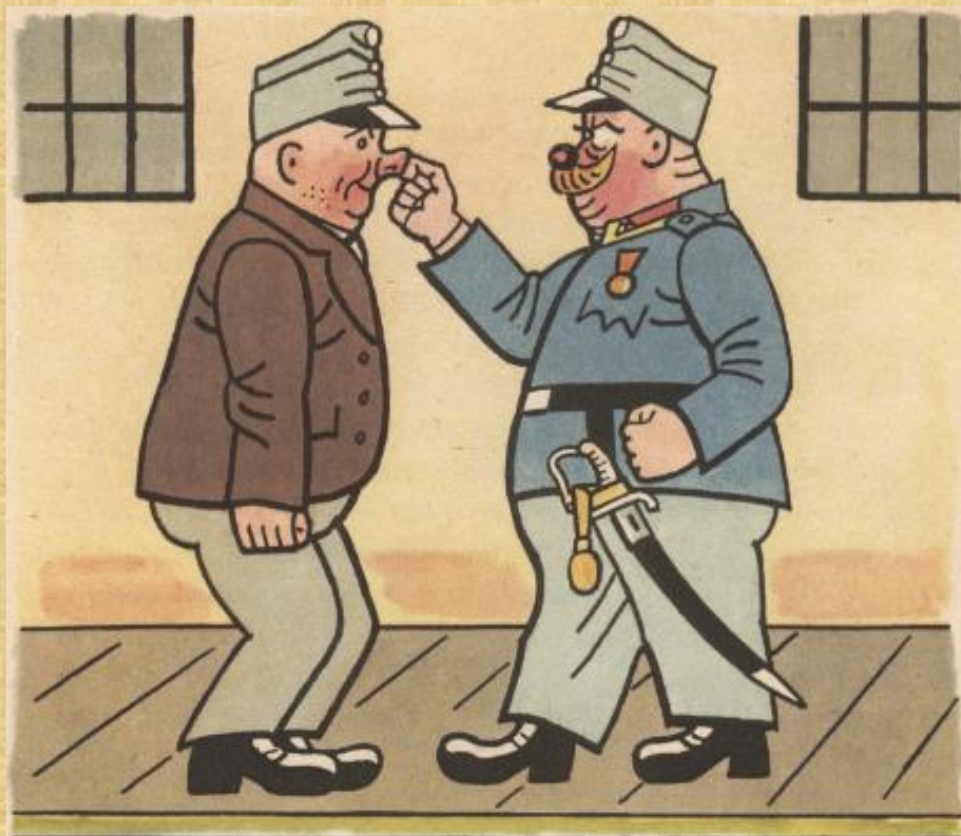

Baronka von Botzenheim posadila se na přistavenou židli k Švejkově posteli a řekla:

„Česky fójak, toprá fójak, kripľfóják pýt tapferfójak, moc rát měl cešky Rakušan.“

Přitom hladila Švejka po neholené tváři a pokračovala:

„Ja čist všeckno f nófiny, já vám pšínest pápat, kousat, kuřit, cúcat, cešky fójak, toprá fójak. Johann, kommen Sie her!“

Aby pak dodal váhy svému pohledu, přiložil svou svalnatou, tlustou pěst Švejkovi pod nos a řekl:

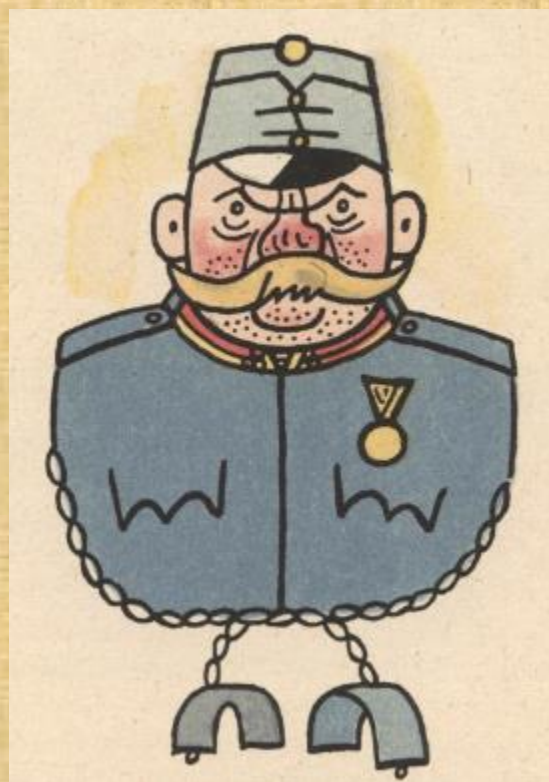
„Čichni si, lumpe!“

Švejk si čichl a poznamenal:

„S tou bych nechtěl dostat do nosu, to voní hřbitovem.“

Klidná, rozvázná řeč zalíbila se štábnímu profousovi.

„He,“ řekl, štouchaje Švejka pěstí do břicha, „stůj rovně, co máš v kapsách? Jestli máš cigarety, tak si ho můžeš nechat a peníze dáš sem, aby ti je neukradli. Víc nemáš? Doopravdy nemáš? Nelži, lež se trestá.“

Švejk vzpomínal též na jednoho básníka, který tu sedával pod zrcadlem a v tom všeobecném ruchu „Kuklíku“, zpěvu a pod zvuky harmoniky psával básničky a pročítal je prostitutkám.

Naproti tomu u Švejkových průvodců nebylo žádných podobných reminiscencí. Bylo to pro ně něco zcela nového. Začínalo se jim to líbit. První z nich, který našel zde úplného uspokojení, byl malý tlustý, neboť tací lidé kromě svého optimismu mají velký sklon být epikurejci. Čahoun chvíli sám s sebou zápasil. A jako ztratil již svůj skepticismus, ztrácel pomalu i svou odměřenost a zbytek rozvahy.

„Já si zatancuji,“ řekl po pátém pivě, když viděl, jak tancují páry šlapáka.

Malý oddal se úplně požitkářství. Vedle něho seděla jedna slečna, mluvila oplzle, a oči mu jen hrály.

Odpůldne k nim přisedl nějaký voják a nabízel se, že jim udělá za pětku flegmonu a otravu krve. Má s sebou injekční stříkačku a stříkne jim do nohy nebo do ruky petrolej.* Budou s tím ležet nejmíň dva měsíce, a jestli budou krmit ránu slinami, tak třebaš půl roku a musí je pustit úplně z vojny.

Čahoun, který úplně již ztratil všechnu duševní rovnováhu, dal si na záchodě od vojáka stříknout petrolej pod kůži do nohy.

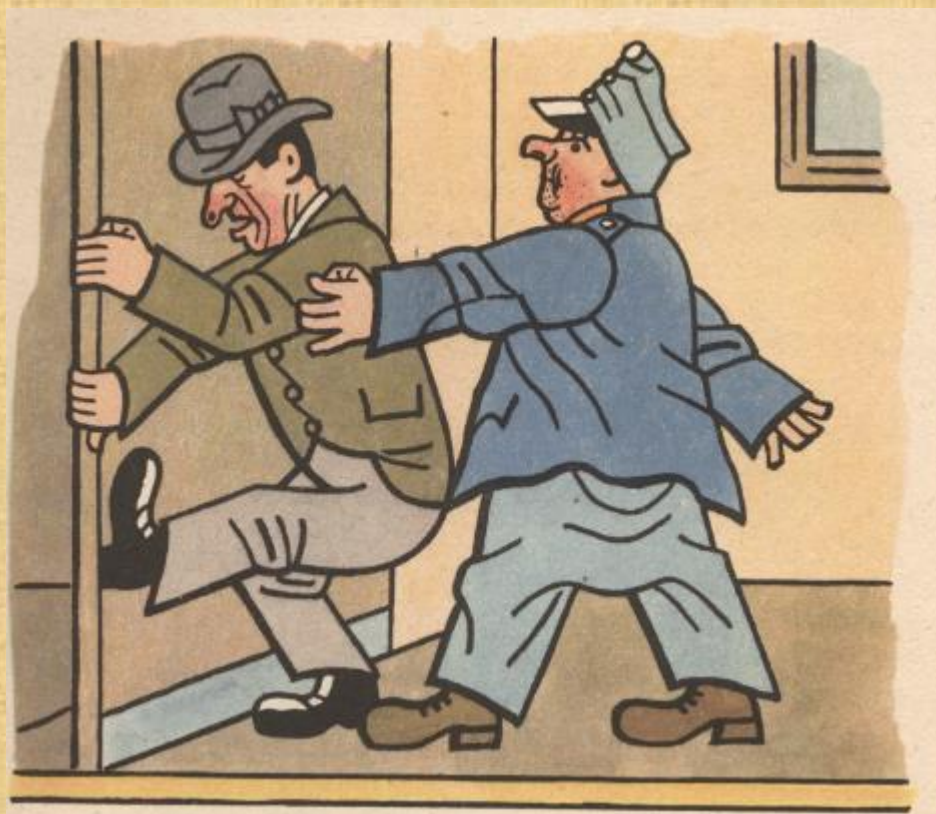
Polní kurát obrátil svou pozornost na ty, kteří Švejka přivedli a kteří ve snaze stát rovně klátili sebou, marně se opírajíce o své ručnice.

„Vy jste se o-opili,“ řekl polní kurát, „opili jste se ve službě a za to vás dám za-zavřít. Švejku, vy jim vezmete ručnice a odvedete je do kuchyně a budete je hlídat, dokud nepřijde patrola, aby je odvedla. Já hned zatelefonu-nu-nu-ju do kasáren.“

A tak slova Napoleonova: „Na vojné se mění situace každým okamžikem“, došla i zde svého úplného potvrzení.

Ráno ho ti dva vedli pod bajonety a báli se, aby jim neutekl, pak je sám přivedl a nakonec je musel hlídat sám.

Zprvu si dobře neuvědomili toho obratu, až když seděli v kuchyni a u dveří viděli stát Švejka s ručnicí a bajonetem.

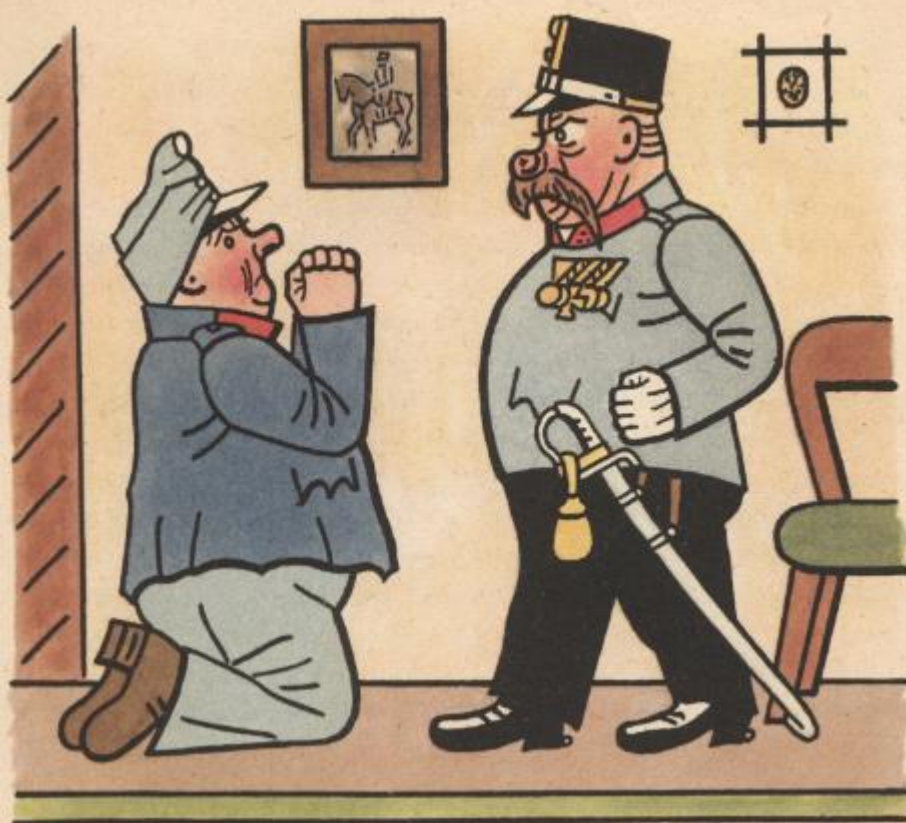

U stanoviště drožkářů Švejk posadil polního kuráta ke zdi a šel vyjednávat s drožkáři o převoz.

Jeden z drožkářů prohlásil, že toho pána velice dobře zná, že ho vezl jen jednou a víckrát že ho nepoveze.

„Poblil mně to všechno,“ vyjádřil se přímo, „a nezaplatil ani za jízdu. Vozil jsem ho přes dvě hodiny, než našel, kde bydlí. Teprve za týden, když jsem byl u něho asi třikrát, dal mně na to všechno pět korun.“

Po dlouhém vyjednávání odhodlal se jeden z drožkářů, že je poveze.

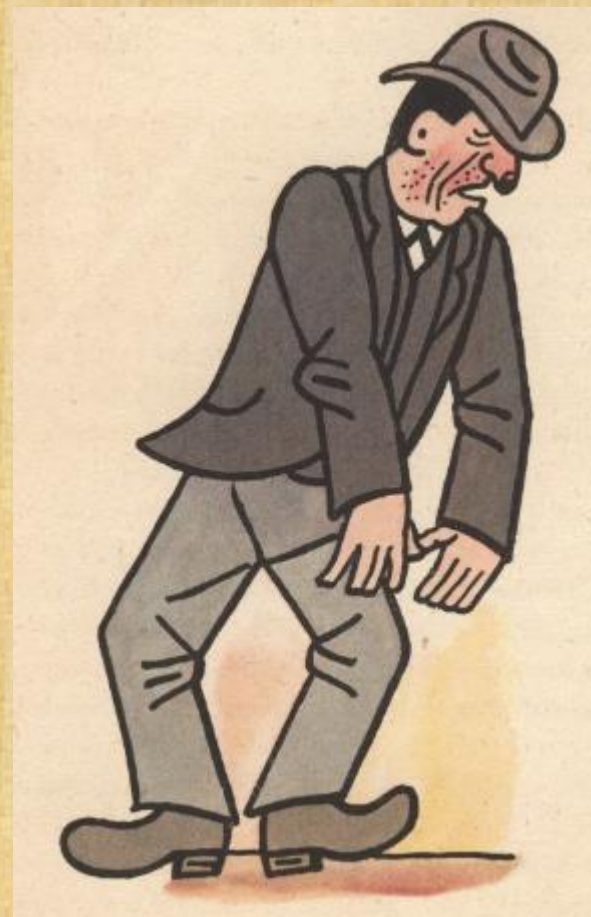
Když ukazoval tři sta korun, vrátiv se čestně z výpravy, byl polní kurát, který se zatím umyl a převlékl, velmi překvapen.

„Já to vzal najednou,“ řekl Švejk, „abychom se nemuseli zejtra nebo pozejří starat znova o peníze. Šlo to dost hladce, ale před hejtmanem Šnáblem jsem musel kleknout na kolena. Je to nějaká potvora. Ale když jsem mu řekl, že máme platit alimenty...“

„Alimenty?“ zděšeně opakoval polní kurát.

„No, alimenty, pane feldkurát, odbytné holkám. Vy jste říkal, abych si něco vymyslel, a já nemoh na nic jiného přijít. U nás jeden švec platil najednou pěti holkám alimenty a byl z toho celej zoufalej a taky si na to vypůjčoval a každej mu rád věřil, že je v hrozným postavení. Ptali se mě, co je to za holku, a já jsem řekl, že je moc hezká, že jí ještě není patnáct let. Tak chtěli její adresu.“

„To jste to pěkně proved, Švejku,“ povzdechl polní kurát a počal chodit po pokoji.

V tyto dny spadá též návštěva Švejkova v bytě u své staré posluhovačky paní Müllerové. V bytě našel Švejk sestřenici paní Müllerové, která mu s pláčem sdělila, že paní Müllerová byla zatčena týž večer, když odvážela Švejka na vojnu. Starou paní soudili vojenskými soudy a odvezli, poněvadž jí nic nemohli dokázat, do koncentračního tábora do Steinhofu. Přišel již od ní lístek.

Švejk vzal tu domácí relikvii a četl:

„Milá Aninko! Máme se zde velice dobře, všichni jsme zdraví. Sousedka vedle na posteli má skvrnitý [redacted] a také jsou zde černé [redacted]. Jinak je vše v pořádku. Jídla máme dost a sbíráme bramborové [redacted] na polívku. Slyšela jsem, že je pan Švejk už [redacted], tak nějak vypátrej, kde leží, abychom po válce mohli mu dát ten hrob obložit.

A přes celý lístek růžové razítko: *Zensuriert K. u. k. Konzentrationslager*

Ve Vršovicích v bytě pana učitele, starého nábožného pána, čekalo je nemilé překvapení. Naleznuv polní oltář v pohovce, starý pán domníval se, že je to nějaké řízení boží, a daroval jej místnímu vršovickému kostelu do sakristie, vyhradiv si na druhé straně skládacího oltáře nápis: „Darováno ku cti a chvále boží p. Kolaříkem, učitelem v. v. Léta Páně 1914.“ Zastižen jsa ve spodním prádle, jevil velké rozpaky.

Z rozmluvy s ním bylo patrné, že nálezu přikládal význam zázraku a pokynu božího. Že když koupil tu pohovku, že mu jakýsi vnitřní hlas pravil: „Podívej se, co je v pohovce v šupletí.“ Viděl prý také ve snu nějakého anděla, který mu přímo velel: „Otevři šuple od pohovky!“ Uposlechl.

A když tam viděl miniaturní skládací třídlý oltář s výklenkem pro tabernakulum, že klekl před pohovkou a dlouho se vroucně modlil a chválil boha a že to považoval za pokyn, s nebe, ozdobit tím kostel ve Vršovicích.

POLNÍ KURÁT OTTO KATZ

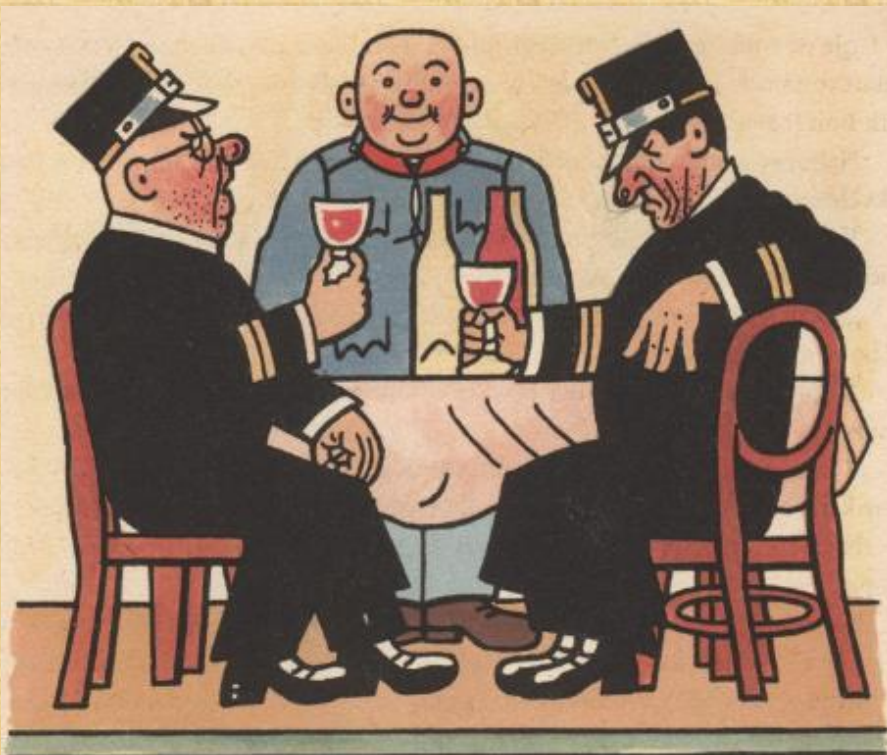
A když byli doma, poukázavše nešťastného drožkáře na velitelství, pokud se týká náhrady za ty dlouhé jízdy, řekl Švejk polnímu kurátovi: „Poslušně hlásím, pane feldkurát, musí být ministrant toho samého vyznání jako ten, kterému přísluhuje?“

„Zajisté,“ odpověděl polní kurát, „jinak by mše nebyla platnou.“

„Pak se stal, pane feldkurát, velkej omyl,“ ozval se Švejk, „já jsem bez vyznání. Já už mám takovou smůlu.“

Polní kurát podíval se na Švejka, chvíli mlčel, pak mu poklepal na rameno a řekl: „Můžete vypít to mešní víno, co zbylo v láhvi, a myslíte si, že jste vstoupil opět do církve.“

Večer dostali návštěvu nábožného polního kuráta, který chtěl také ráno sloužit polní mši zákopníkům. Byl to člověk fanatic, který chtěl každého přiblížit k bohu. Když byl katechetou, vyvíjel u dětí náboženský cit pohlavky a v různých časopisech občas uveřejňovány byly noticky o něm: „Katecheta surovec.“ „Katecheta, který pohlavkuje.“ Byl přesvědčen, že katechismus nejlépe si dítě osvojí pomocí rákoskového systému.

Zábava byla v plném proudu. Objevily se ještě jiné láhve a chvílemi ozýval se Katz: „Řekni, že nevěříš v pána boha, a to ti jinak nenaleju.“

Zdalo se, že se vrací doby pronásledování prvních křesťanů. Bývalý katecheta zpíval nějakou píseň mučedníků z římské arény a řval: „Věřím v pána boha, nezapřu ho. Nech si své víno! Mohu si sám pro ně poslat.“

Nakonec ho uložili do postele. Než usnul, prohlásil, vztyčuje k přísaze pravici: „Věřím v boha otce, syna i ducha svatého. Přineste mně breviář!“

Švejk mu strčil do ruky nějakou knihu, ležící na nočním stolku, a tak nábožný polní kurát usnul s „Decameronem“ G. Boccaccia v ruce.

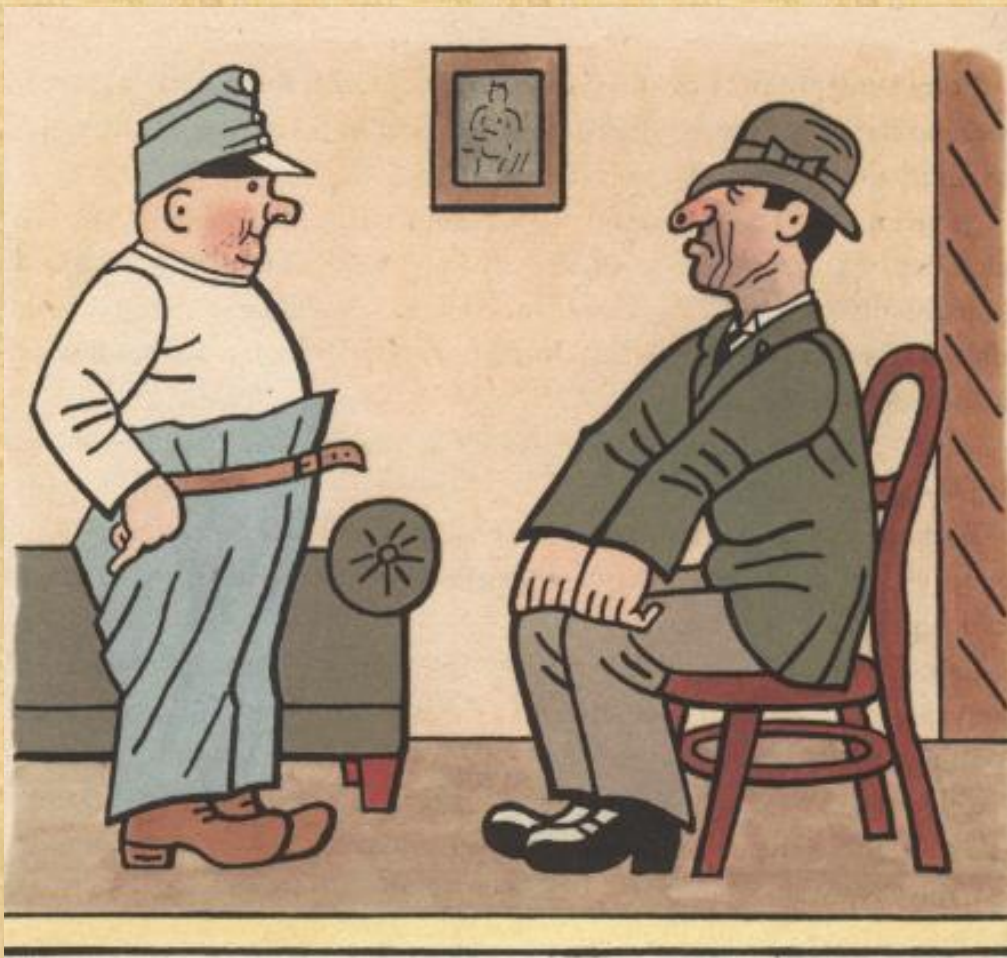
„Je to podvod,“ křičel tvrdošíjně host, „zneužil jste mé důvěry.“

„Pane,“ řekl polní kurát, „vám rozhodně prospěje změna vzduchu. Zde je příliš dusno.“

Švejku,“ volal do kuchyně, „tento pán si přeje vyjít na čerstvý vzduch.“

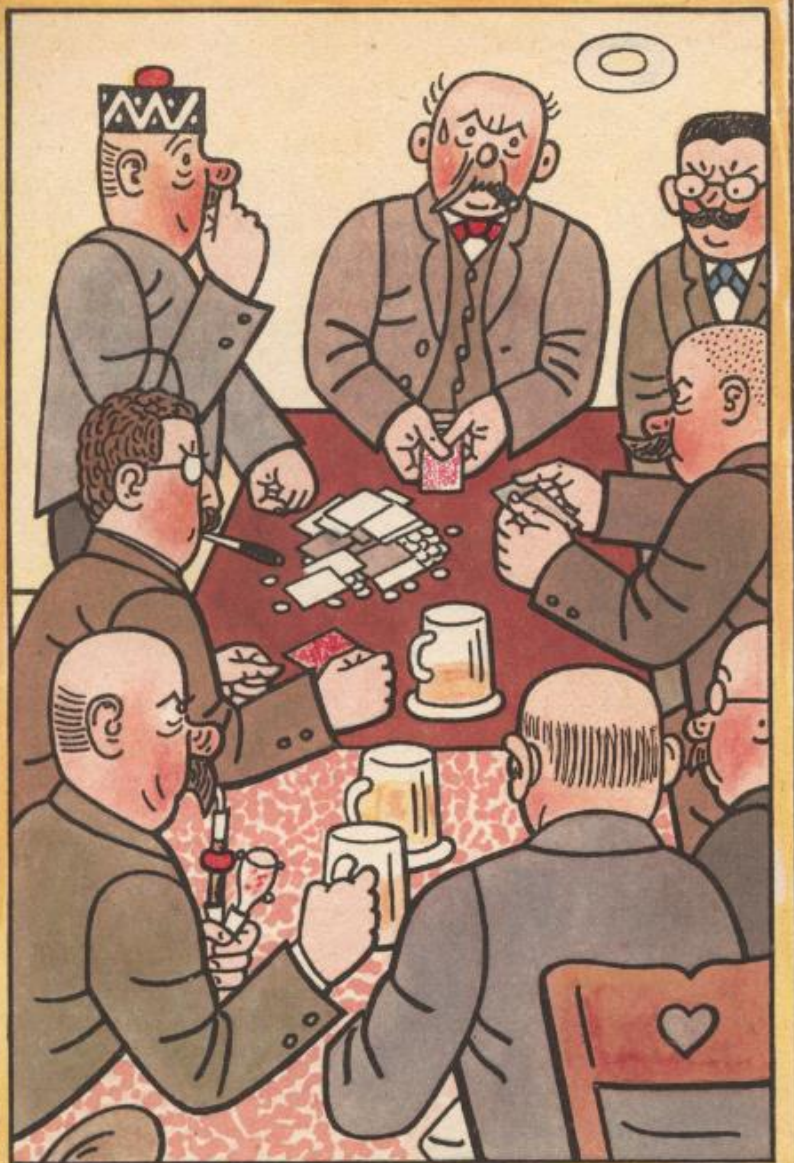
„Poslušně hlásím, pane feldkurát,“ ozvalo se z kuchyně, „že jsem toho pána již jednou vyhodil.“

„Opakovat,“ zněl rozkaz, který byl proveden rychle, bystře a krutě.

Štěstí Švejково nemělo dlouhého trvání. Nelítostný osud přerval přátelský poměr mezi ním a polním kurátem. Jestli polní kurát až do té události byl osobou sympatickou, to, co nyní provedl, je s to strhnout s něho sympatickou tvářnost.

Polní kurát prodal Švejka nadporučíkovi Lukášovi, čili lépe řečeno, prohrál ho v kartách. Tak dřív prodávali na Rusi nevolníky. Přišlo to tak znenadání. Byla pěkná společnost u nadporučíka Lukáše a hrálo se „jednadvacet“.

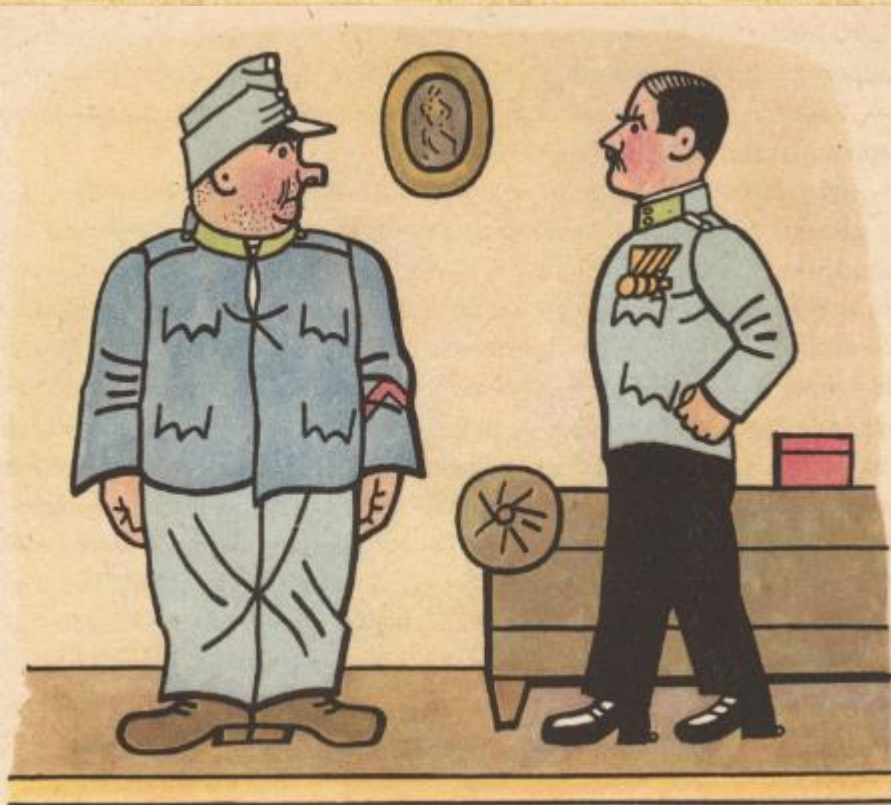

V banku bylo v dlužních úpisech přes půl miliardy a na hotových penězích patnáct set. ,Tohle jsem ještě nežral,' řekl policejní inspektor, když viděl takový závratný sumy, ,tohle je horší než Monte Carlo.' Zůstali tam všichni, až na starýho Vejvodu, do rána. Vejvodu jako udavače pustili a slíbili, že dostane zákonitou jednu třetinu odměny ze zabaveného banku, asi přes sto šedesát milionů, von se ale do rána z toho zbláznil

Instituce důstojnických sluhů je prastarého původu. Zdá se, že již Alexandr Macedonský měl svého pucfleka. Jisto však je, že v době feudalismu vystupovali v té úloze žoldnéři rytířů. Čím byl Sancho Pansa dona Quijota? Divím se, že historie vojenských sluhů nebyla doposud nikým sepsána. Našli bychom tam, že vévoda z Almagiru snědl svého vojenského sluha při obležení Toleda z hladu bez soli, o čemž vévoda sám píše ve svých pamětech, vypravuje, že jeho sluha měl maso jemné, křehké, vláčné, chutí se podobající něčemu mezi kuřecím a oslím.

Nadporučík Lukáš byl typem aktivního důstojníka zchátralé rakouské monarchie. Kadetka vychovala z něho obojživelníka. Mluvil německy ve společnosti, psal německy, četl české knížky, a když vyučoval ve škole jednoročních dobrovolníků, samých Čechů, říkal jim důvěrně: „Budme Češi, ale nemusí o tom nikdo vědět. Já jsem taky Čech.“

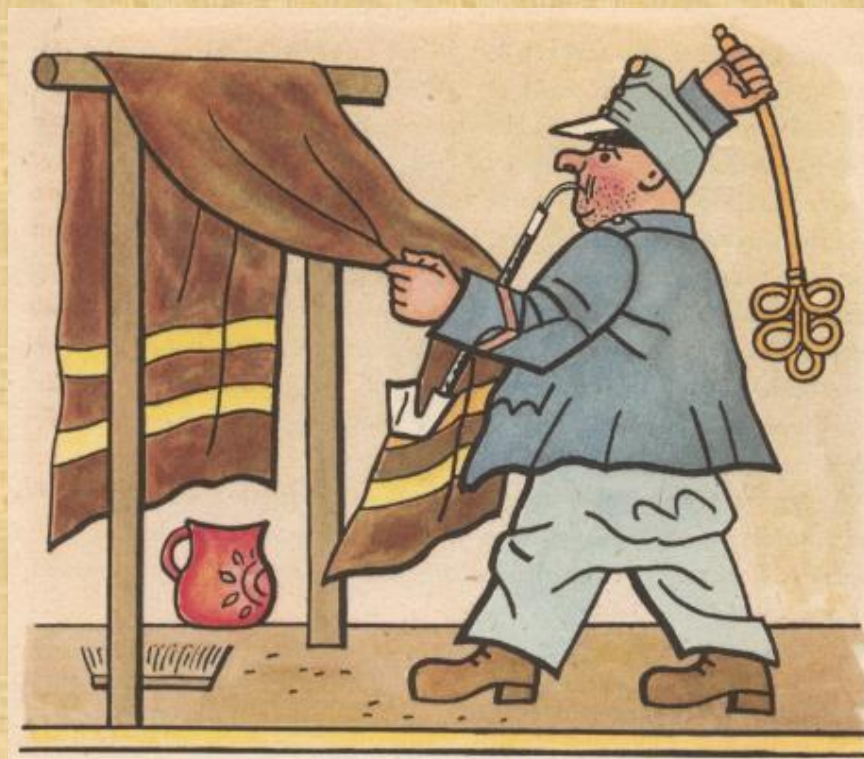
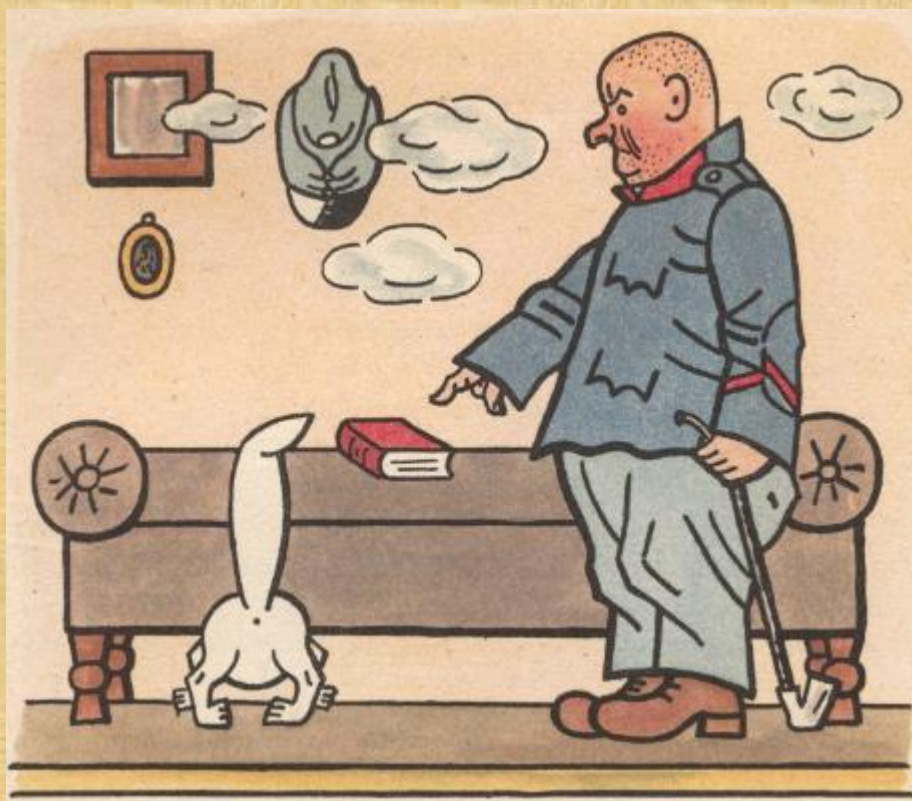
Považoval češství za jakousi tajnou organizaci, které je lépe z daleka se vyhnout.

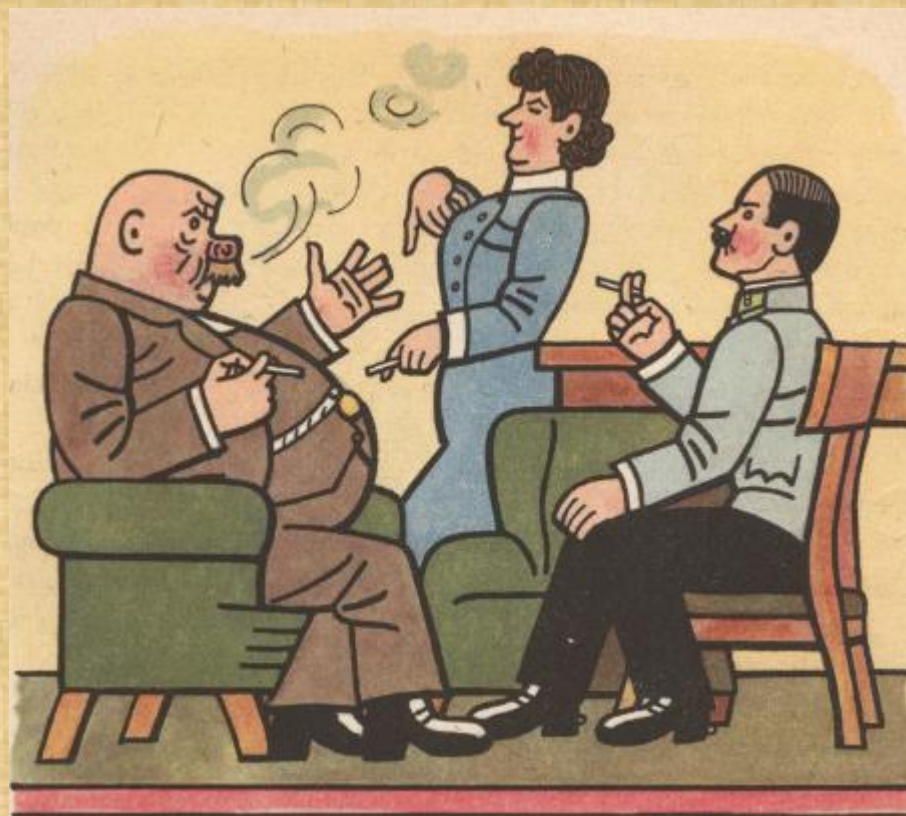
Jinak byl hodný člověk a nebál se svých představených a pečoval o svou rotu na manévrech, jak se sluší a patří. Našel vždy pro ni pohodlné rozmístění po stodolách a často dal ze své skromné gáže svým vojákům vyvalit sud piva.

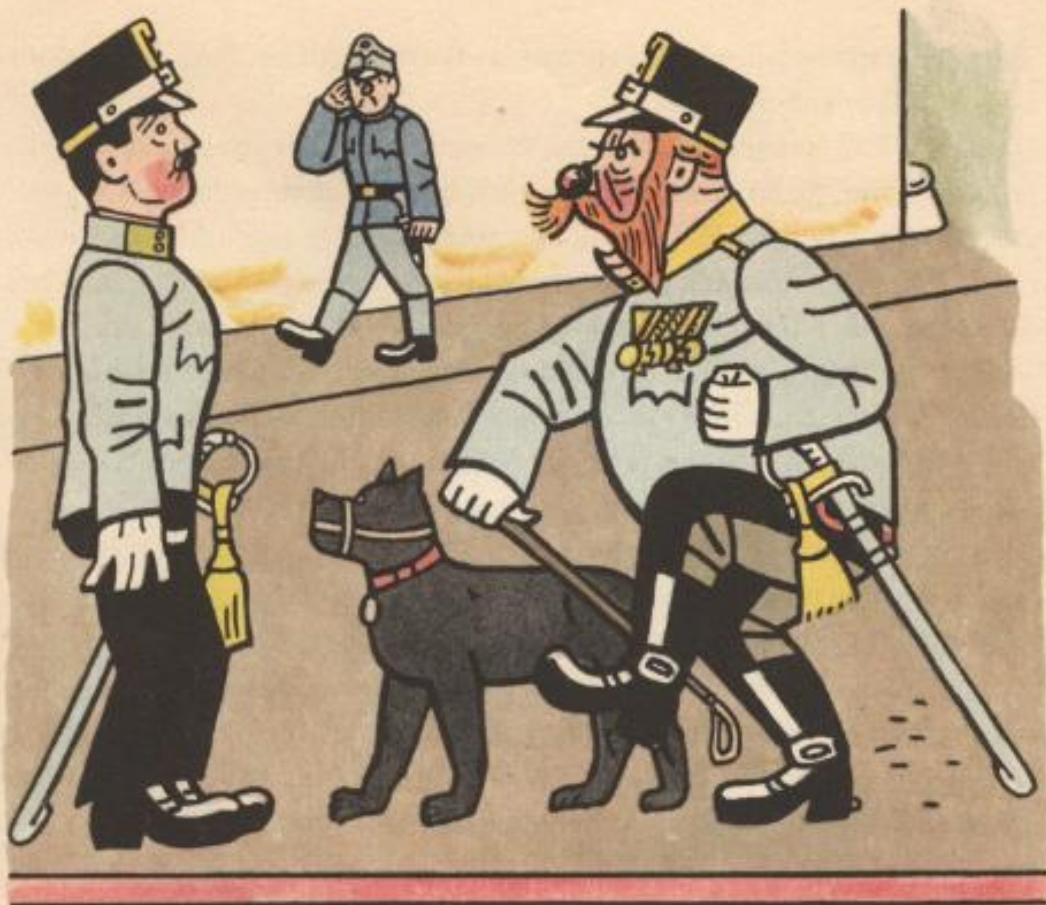
Po jeho odchodu uvedl Švejk v bytě vše v nejlepší pořádek, takže když se nadporučík Lukáš v noci vrátil domů, mohl mu Švejk hlásit:

„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že je vše v pořádku, jediné kočka dělala neplechu a sežrala vašeho kanára.“

„Pane nadporučíku,“ hrozným hlasem řekl plukovník Kraus, „nižší šarže musí vždy vzdát čest vyšším. To není zrušeno. A za druhé: Od kdy si zvykli páni důstojníci chodit s ukradenými psy po promenádě? Ano, s ukradenými psy. Pes, který patří druhému, jest pes kradený.“

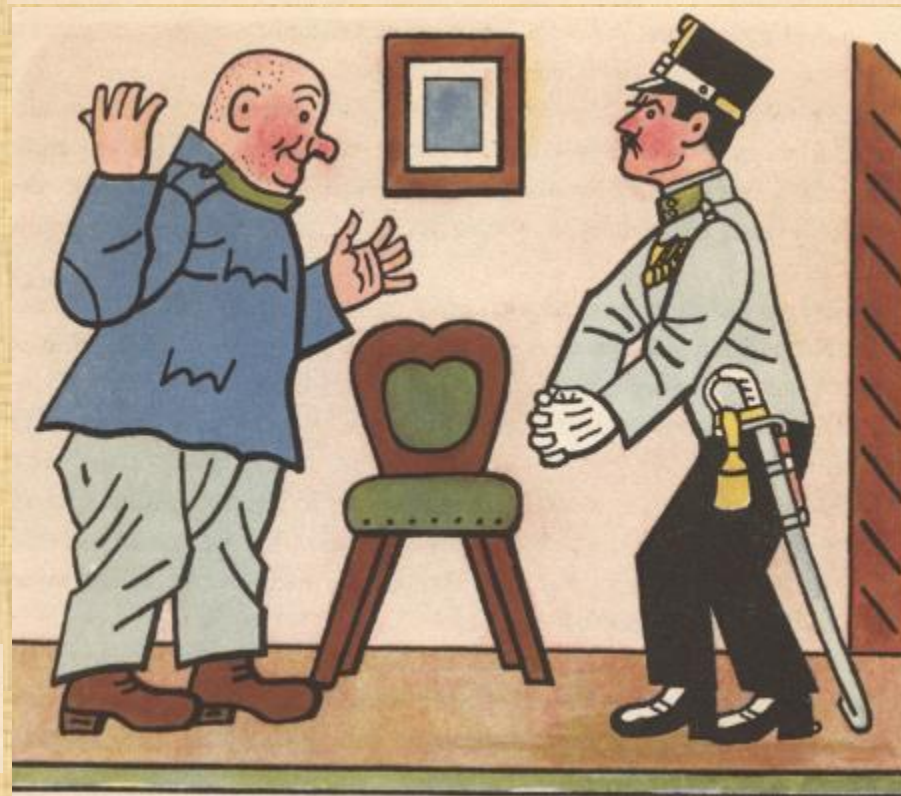
„Co s tím Švejkem udělám?“ pomyslí si nadporučík. „Rozbiju mu hubu, ale to nestačí. I řemínky mu tahat s těla je na toho lumpa málo.“ Nedbaje, že se měl sejít s jednou dámou, zamířil rozčileně k domovu.
„Já ho zabiju, pacholka!“ řekl k sobě, sedaje do električky.

Mezitím byl dobrý voják Švejk pohřřzen v rozmluvu s ordonancí z kasáren. Voják přinesl nadporučíkovi nějaké listiny k podpisu a čekal nyní. Švejk hostil ho kávou a vypravovali si spolu, že to Rakousko projede.

„Napřed mu dám pár přes hubu,“ myslil si nadporučík, „pak mu rozbiju nos a utrhnu uši a potom dál už se uvidí.“

A naproti němu hleděl upřímně a dobrosrdečně na něho pár dobráckých, nevinných očí Švejkových, který odvážil se přerušit ticho před bouří slovy: „Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že jste přišel o kočku. Sežrala krém na boty a dovolila si chcićpnout. Hodil jsem ji do sklepa, ale do vedlejšího. Takovou hodnou a hezkou angorskou kočku už nenajdete.“

Nadporučík Lukáš vyskočil, ale neudeřil Švejka, jak původně zamýšlel. Zamával mu pod nosem pěští a zařval: „Vy jste, Švejku, ukradl psa!“

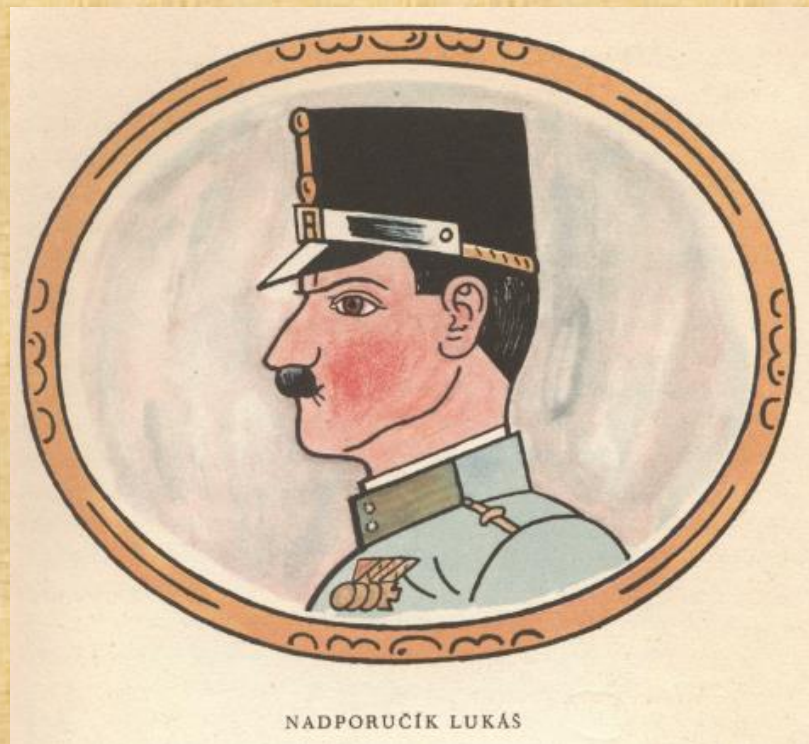
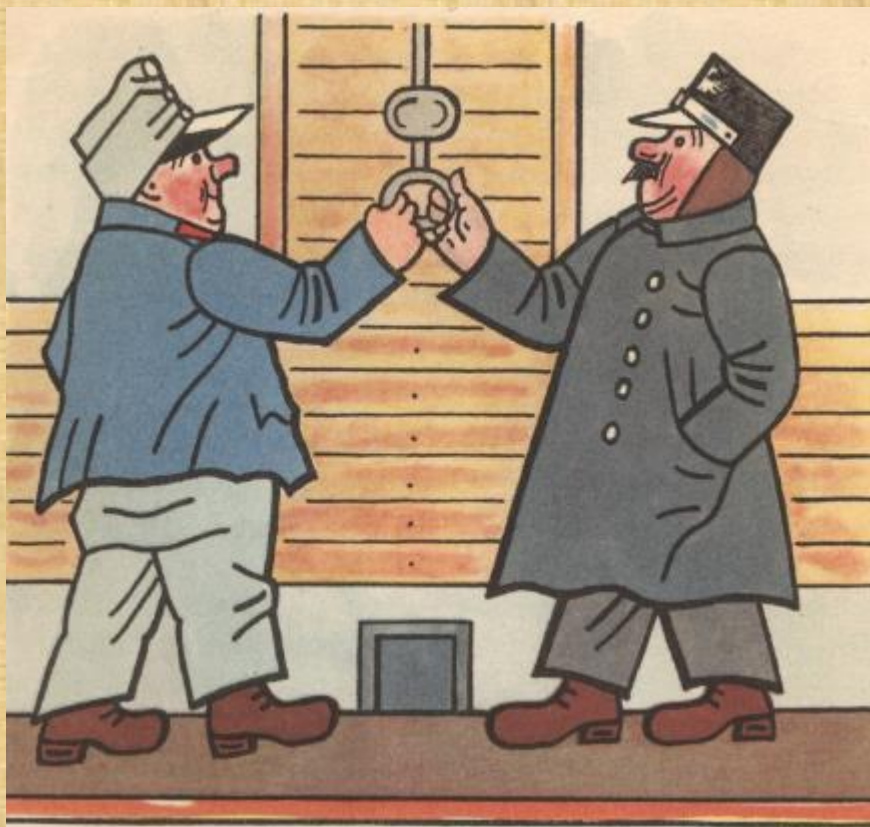
„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že jsem ho neukrad.“

„Věděl jste o tom, že je to kradený pes?“

„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že jsem věděl, že je ten pes kradenej.“

„Švejku, ježíšmarjá, himmelherrgott, já vás zastřelím, vy hovado, vy dobytku, vy vole, vy hajzle jeden. Jste tak blbej?“

„Tak, poslušně hlásím, pane obrlajtnant.“

NADPORUČÍK LUKÁŠ

Švejk vstal a přistoupil s železničním zřízencem k poplašné brzdě *V nebezpečí*.

Železniční zřízenec uznal za svou povinnost vysvětlit Švejkovi, v čem záleží celý mechanismus aparátu na poplach: „To vám správně řekl, že se musí zatáhnout za tuhle rukojeť, ale lhal vám, že to nefunguje. Vždy se vlak zastaví, poněvadž je to ve spojení přes všechny vagony s lokomotivou. Poplašná brzda musí fungovat.“

Oba měli přitom ruce na držátku rukojeti páky a je jistě záhadou, jak se to stalo, že ji vytáhli a vlak stanul.

Nemohli se také nijak oba shodnout, kdo to vlastně udělal a dal poplašný signál.

Švejk tvrdil, že on to nemohl být, že to neudělal, že není žádný uličník.

Vlak vjel do tábořského nádraží a Švejk, než v průvodu průvodčího vyšel z vlaku, ohlásil, jak se patří, nadporučíkovi Lukášovi: „Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že mne vedou k panu přednostovi stanice.“

Nadporučík Lukáš neodpověděl. Zmocnila se ho úplná apatie ke všemu. Problesklo mu hlavou, že je nejlepší vykašlat se na všechno. Stejně na Švejka jako na holohlavého generálmajora naproti. Sedět klidně, vystoupit v Budějovicích z vlaku, ohlásit se v kasárnách a ject na frontu s nějakou maršovou rotou. Na frontě se dát případně zabít a zbavit se toho mizerného světa, po kterém se potlouká taková potvora, jako je Švejk.

Když se vlak hnul, vyhlédl nadporučík Lukáš z okna a viděl na peroně stát Švejka, zabraného ve vážný rozhovor s přednostou stanice. Švejk byl obklopen zástupem lidu, mezi kterým bylo vidět též několik železničních uniforem.

Nadporučík Lukáš si povzdechl. Nebyl to povzdech lítosti. Bylo mu lehce u srdce, že Švejk zůstal na peroně. Dokonce i ten plešatý generálmajor nezdál se mu být takovou protivnou obludou.

Jeden z těch kandidátů utrpení, propuštěný po operaci z vojenského lazaretu, v zamazané uniformě se stopami krve a bláta, přisedl k Švejkovi. Byl tak nějak zakrslý, vyhublý, smutný. Položil si na stůl malý balíček, vytáhl rozbitou tobolku a přepočítával si peníze.

Potom se podíval na Švejka a otázel se: „Magyarul?“

„Já jsem, kamaráde, Čech,“ odpověděl Švejk, „nechceš se napít?“

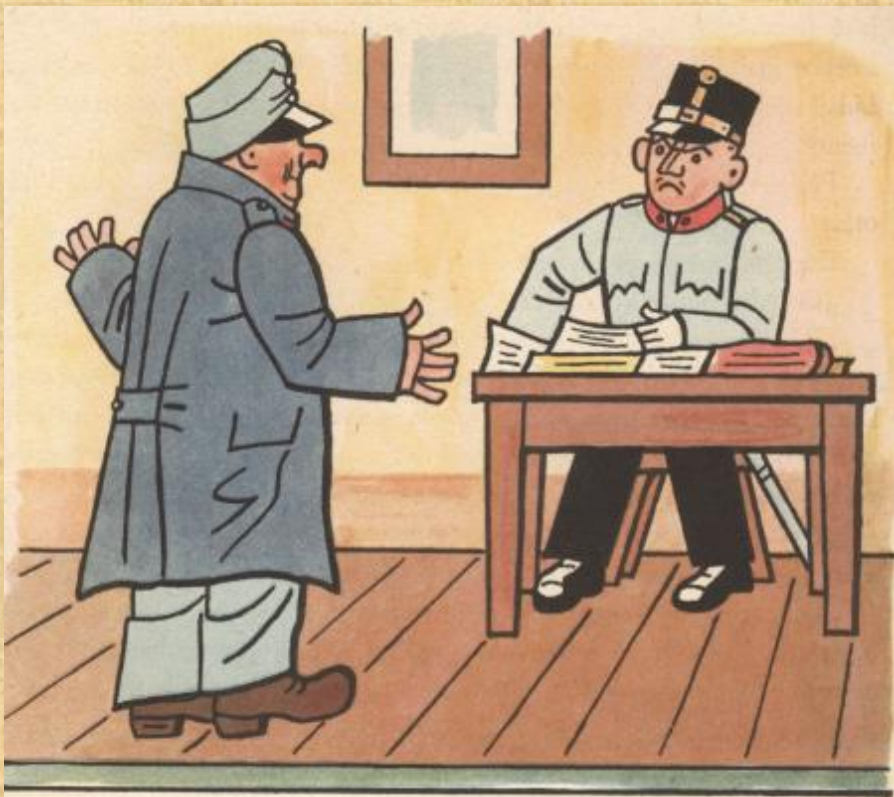

„Ihre Dokumenten, vaši tokúment?“ tak pěkně začal na Švejka velitel vojenské kontroly, šikovatel, provázený čtyřmi vojáky s bajonety, „já fidět, šedet, nicht fahren, šedet, pit, furt pit, burš!“

„Nemám, miláčku,“ odpověděl Švejk, „pan obrlajtnánt Lukáš, regiment No 91, je vzal s sebou a já zůstal zde na nádraží.“

„Was ist das Wort; milatschek?“ obrátil se šikovatel k jednomu ze svých vojáků, starému landverákovi, který podle všeho dělal svému šikovateli všechno naschvál, poněvadž řekl klidně:

„Miláček, das ist wie: Herr Feldwebl.“

„Nic platný, hochu, k němu musíš,“ promluvil soustrastně desátník na Švejka, „jeho rukama už prošlo lidí, staří i mladí vojáci.“

A již vedl Švejka do kanceláře, kde za stolem s rozházenými papíry seděl mladý poručík, tvářící se nesmírně zuřivě.

Když uviděl Švejka s desátníkem, velmi mnohoslibně pronesl: „Aha!“ Načež zněl raport desátníka: „Poslušně hlásím, pane lajtnant, že ten muž byl nalezen na nádraží bez dokumentů.“

A za půl hodiny, když Švejka napojili ještě černou kávou a dali mu kromě komisarčku balíček vojenského tabáku na cestu k regimentu, vyšel Švejk z Tábora za tmavé noci, kterou zněl jeho zpěv.

Zpíval si starou vojenskou píseň:

*„Když jsme táhli k Jaroměři,
ať si nám to kdo chce věří...“*

Babička zadívala se na Švejka soustrastně: „Tamhle, vojáčku, v tom lesejčku počkají, já jim vod nás přinesu brambůrku, vona vás zahřeje. Je tá chalupa naše vodtud vidět, právě za lesejčkem trochu vpravo. Přes tu naši vesnici Vráž nemůžou jít, tam jsou četníci jako vostříži. Dají se potom z lesejčka na Malčín. Vodtamtud se vyhnou, vojáčku, Čížovej. Tam jsou četníci rasi a chytají desen-týry. Jdou přímo přes les na Sedlec u Horažďovic. Tam je moc hodnej četník, ten propustí každýho přes vesnici. Mají s sebou nějaký papíry?“

„Nemám, matičko!“

„Tak ani tam nechodějí, jdou raději na Radomyšl, ale hledějí tam přijít k večeru, to jsou všichni četníci v hospodě. Tam najdou v Dolejší ulici za Floriánkem takovej domek, dole modře natřenej, a ptají se tam na pantátu Melichárka. To je můj bratr. Že ho pozdravuju, a von jim už ukáže, kudy se jde na ty Budějovice.“

„Tak spánembohem, dědečku.“

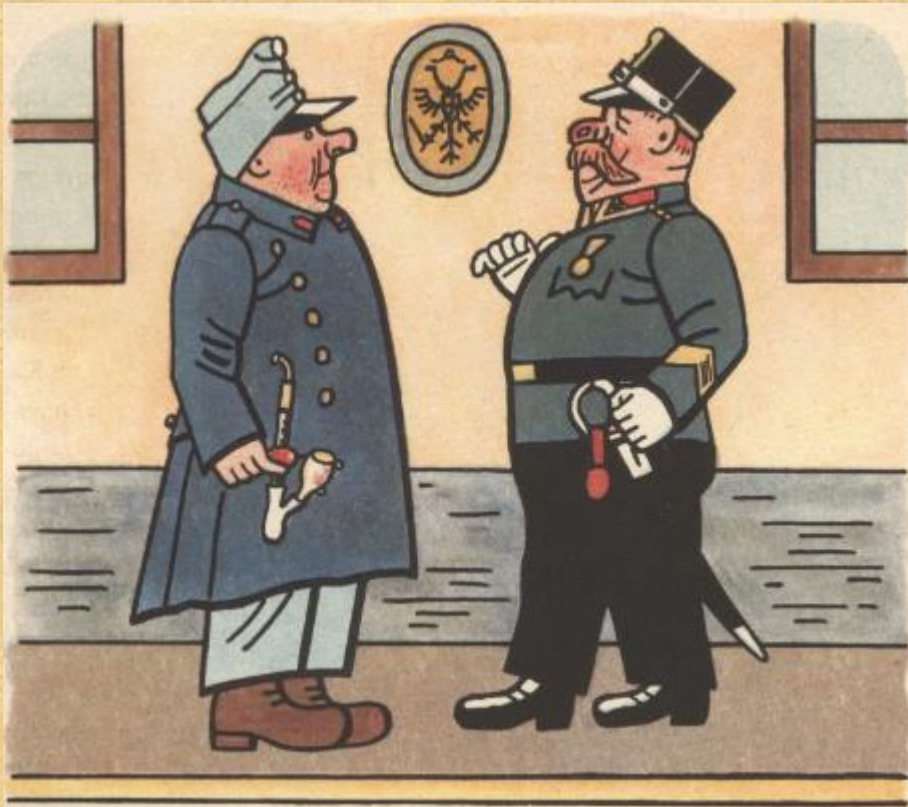
„I spánembohem a podruhý si přijdou na hloupějšího.“

Voda na bramborách, vařících se v peci, bublala a starý ovčák po krátké pomlčce řekl prorocky: „A von tu vojnu náš císař pán nevyhraje. To není žádný nadšení do války, poněvadž von, jak říká pan učitel ze Strakonic, se nedal korunovat. Ať si maže teď, jak se říká, komu chce med kolem huby. Když jsi, lumpe starej, slíbil, že se dáš korunovat, tak jsi měl držet slovo.“

„Může bejt,“ zmínil se vandrák, „že von teď to nějak udělá.“

„Na to se mu, hochu, teď každej vykašle,“ rozdrážděně promluvil ovčák, „máš bejt při tom, když se sejdou sousedi dole ve Skočicích. Každý tam má někoho, a to bys viděl, jak ti mluvějí. Po téhle válce že prej bude svoboda, nebude ani panskejch dvorů, ani císařů a knížecí statky že se vodeberou. Už taky kvůli takovej jednej řeči vodvedli četníci nějakýho Kořínka, že prej jako po-
buřuje. Jó, dneska mají právo četníci.“

Pak ale už nebyl vůbec ničím překvapen, když za rybníčkem z bíle natřeného domku, na kterém visela slepice (jak někde říkali orlíčku), vystoupil četník jako pavouk, když hlídá pavučinu.

Četník šel přímo k Švejkovi a neřekl nic víc než: „Kampak?“

„Do Budějovic k svému regimentu.“

Četník se sarkasticky usmál: „Vy jdete přece od Budějovic. Máte ty vaše Budějovice už za sebou,“ a vtáhl Švejka do četnické stanice.

„Tak vás pěkně vítáme, vojáku,“ řekl četnický strážmistr, „sedněte si pěkně, beztoho jste se po cestě unavil, a vypravujte nám, kam jdete.“

Švejk opakoval, že jde do Českých Budějovic k svému pluku.

„Pak jste si ovšem spletl cestu,“ usměvavě řekl strážmistr, „poněvadž vy jdete od Českých Budějovic, o čemž vás mohu přesvědčit. Nad vámi visí mapa Čech. Tak se podívejte, vojáku. Od nás na jih je Protivín. Od Protivína na jih je Hluboká a od ní jižně jsou České Budějovice. Tak vidíte, že jdete ne do Budějovic, ale z Budějovic.“

Toho si dal zavolat a řekl k němu: „Víš, Pepku, kdo je to starej Procházka?“
„Méé.“

„Nemeč a pamatuj si, že tak říkají císaři pánu. Víš, kdo je to císař pán?“

„To je číšaš pán.“

„Dobře, Pepku! Tak si pamatuj, že když někoho uslyšíš mluvit, když chodíš po obědech od domu k domu, že je císař pán dobytek nebo podobně, hned přijď ke mně a oznam mně to. Dostaneš šesták.“

Ve dveřích objevil se závodčí: „Pane vachmajstr, on chce jít na záchod.“

„Bajonet auf!“ rozhodl strážmistr, „ale ne, přiveďte ho sem.“

„Vy chcete jít na záchod?“ laskavě řekl strážmistr, „není v tom něco jiného?“ A upřel svůj zrak ve Švejkovu tvář.

„Je v tom opravdu jenom velká strana, pane vachmajstr,“ odpověděl Švejk.

„Jen aby v tom nebylo něco jiného,“ významně opakoval strážmistr, připínaje si služební revolver, „já půjdu s vámi!“

„To je velice dobrý revolver,“ řekl po cestě k Švejkovi, „na sedm ran a střílí přesně.“

Nežli však vyšli na dvůr, zavolal závodčího a tajemně k němu řekl: „Oni si vezmou bajonet auf a postavějí se, až bude vevnitř, vzadu u záchodu, aby se nám neprokopal misgrubnou.“

A když se konečně objevila bába Pejzlerka v šenkovně s tím vzkazem, že se dá pan strážmistr pěkně poroučet a že chce, aby mu poslali láhev kontušovky, praskla zvědavost hostinského.

„Koho tam mají?“ odpověděla bába Pejzlerka, „nějakýho podezřelýho člověka. Právě než jsem odešla, oba ho drželi kolem krku a pan strážmistr ho hladil po hlavě a říkal mu: ,Ty můj zlatej kluku slovanskej, ty můj malinkej špiónku!‘“

Pětkrát opakoval závodčí výlet se stráně, a když opět byl u Švejka, řekl bezradně a zoufale: „Já bych vás mohl velice dobře ztratit.“

„Nemají strachu, pane závodčí,“ řekl Švejk, „uděláme nejlepší, když se k sobě přivážem. Tak se nemůžem jeden druhému ztratit. Mají s sebou želízka?“

„Každý četník musí vždycky s sebou nosit želízka,“ důrazně řekl závodčí, klopýtaje kolem Švejka, „to je náš vezdejší chleba.“

„Tak se tedy připnem,“ vybízel Švejk, „jen to zkusejí.“

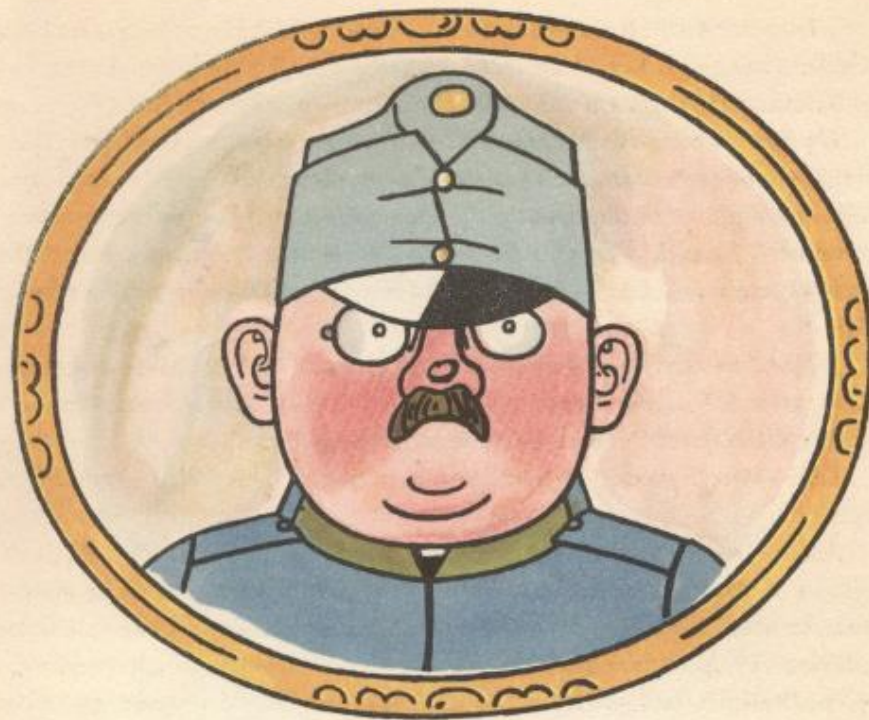
„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že jsem opět zde,“ zasalutoval Švejk, tváře se slavnostně.

U celé té scény byl praporčík Kotátko, který později vypravoval, že po tom hlášení Švejkově nadporučík Lukáš vyskočil, chytil se za hlavu a upadl naznak na Kotátko a že když ho vzkřísili, Švejk, který po celou tu dobu vzdával čest, opakoval: „Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že jsem opět zde!“ A tu nadporučík Lukáš celý bledý třesoucí se rukou vzal papíry týkající se Švejka, podepsal, požádal všechny, aby vyšli, četníkovi že řekl, že je tak dobře, a že se se Švejkem uzavřel v kanceláři.

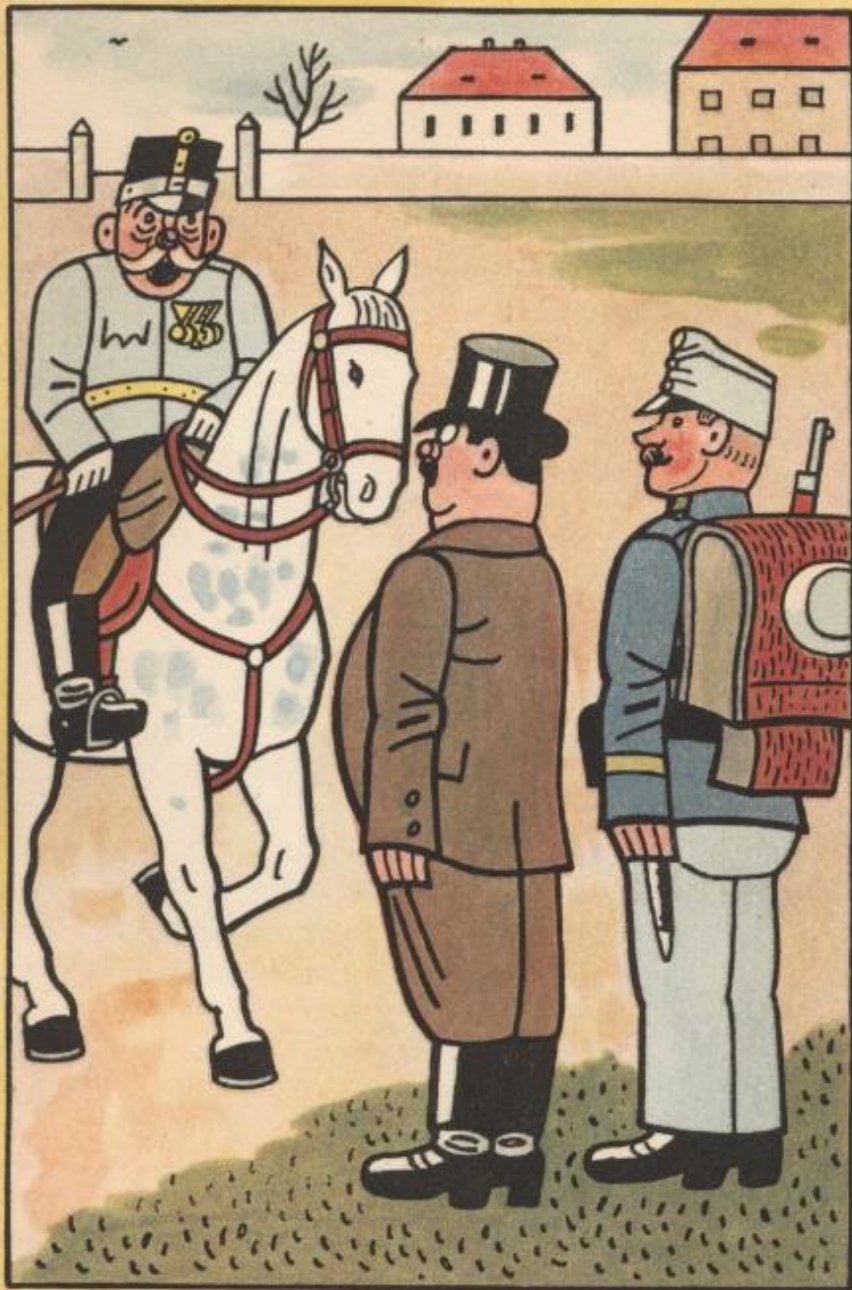

Švejka odvedli přes nádvoří a nadporučík s netajenou radostí se díval, jak profous odmyká dveře s černožlutou tabulkou *Regimentsarrest*, jak Švejk mizí za těmi dveřmi a jak za chvíli vychází profous sám z těch dveří.

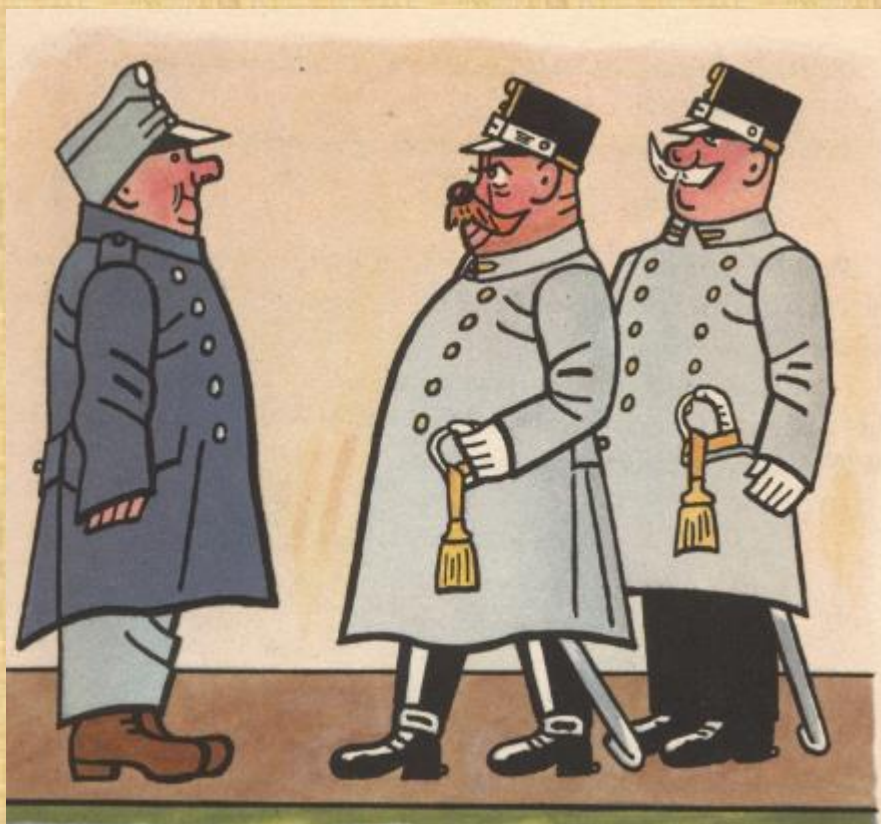
„Zaplat pánbůh,“ pomyslí si hlasitě nadporučík, „už je tam.“

JEDNOROČNÍ DOBROVOLNÍK MAREK

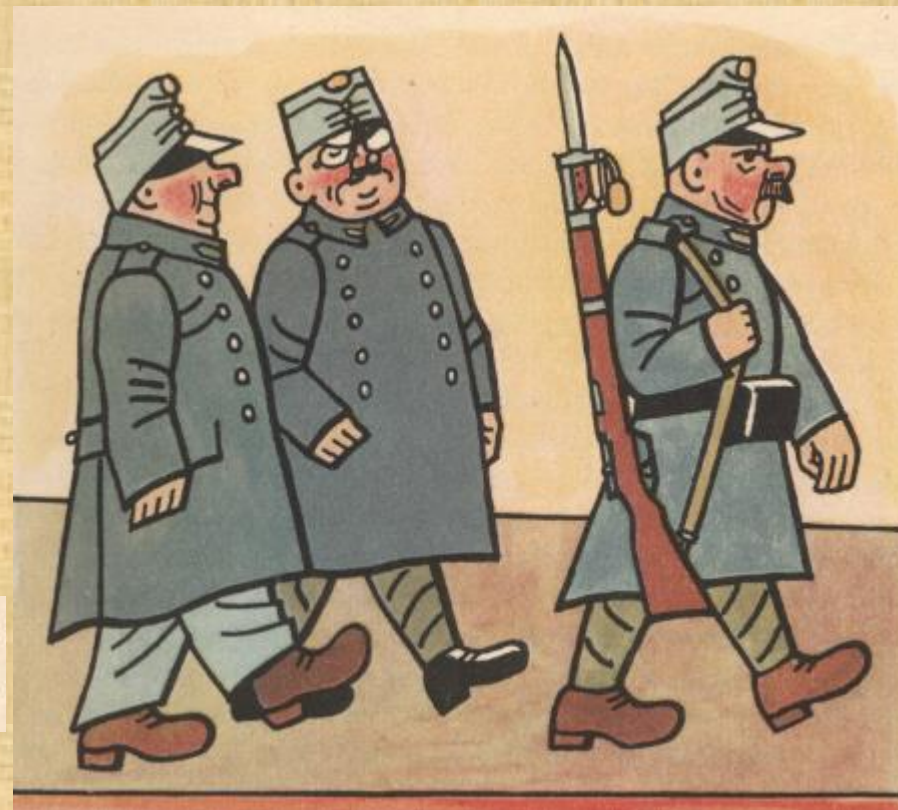

*Byl jednou jednorochák statný,
ten za vlast, krále svého pad
a příklad podal druhům zdatný,
jak za vlast třeba bojovat.*

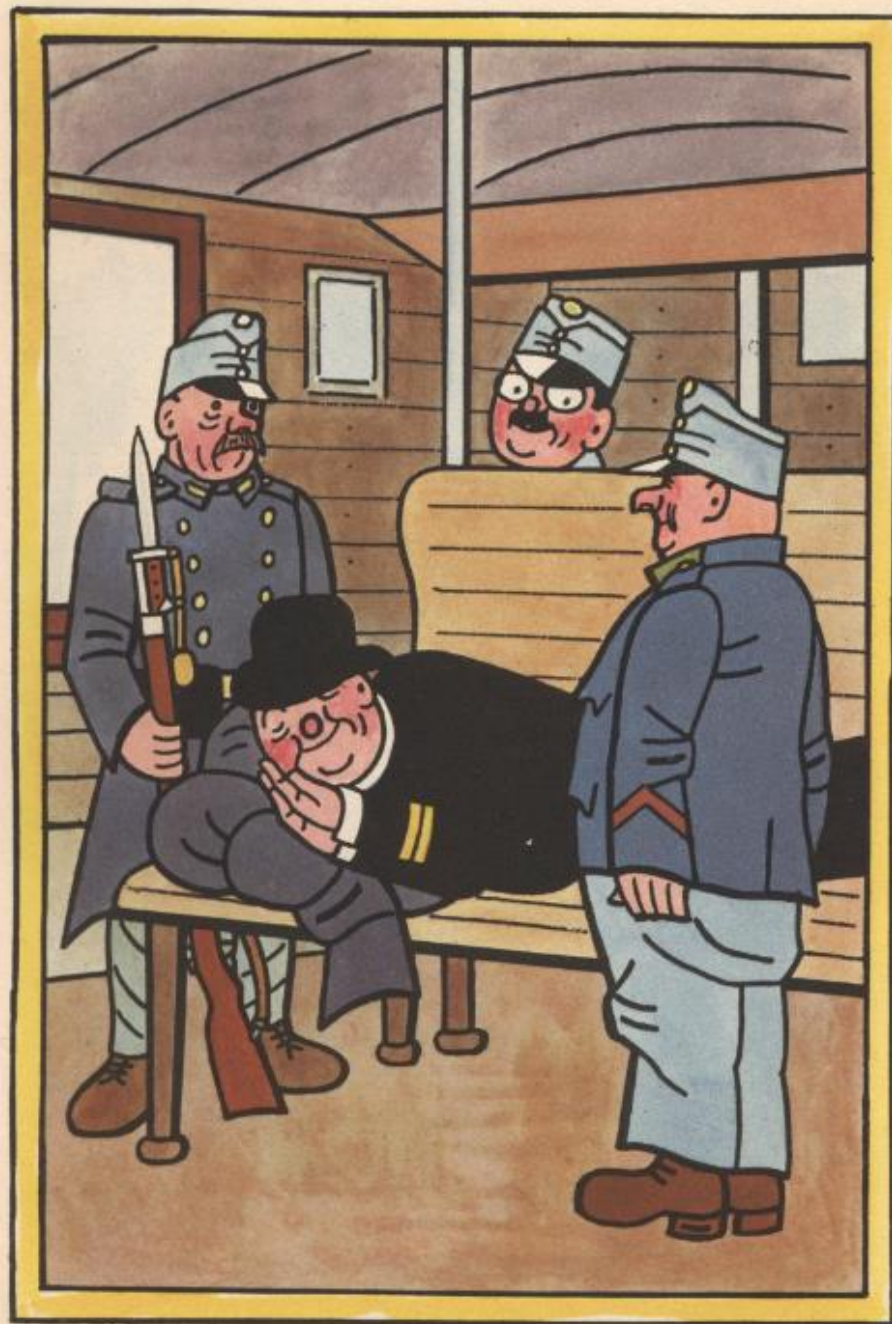
...by se s ním, by se s ním o jeho situaci vyprávěl.

Plukovník Schröder přistoupil k Švejkovi, a dívaje se na jeho dobrácký obličej, řekl: „Pitomý dobytku, máte tři dny verschärft, a až si to odbudete, hlase se u nadporučíka Lukáše.“

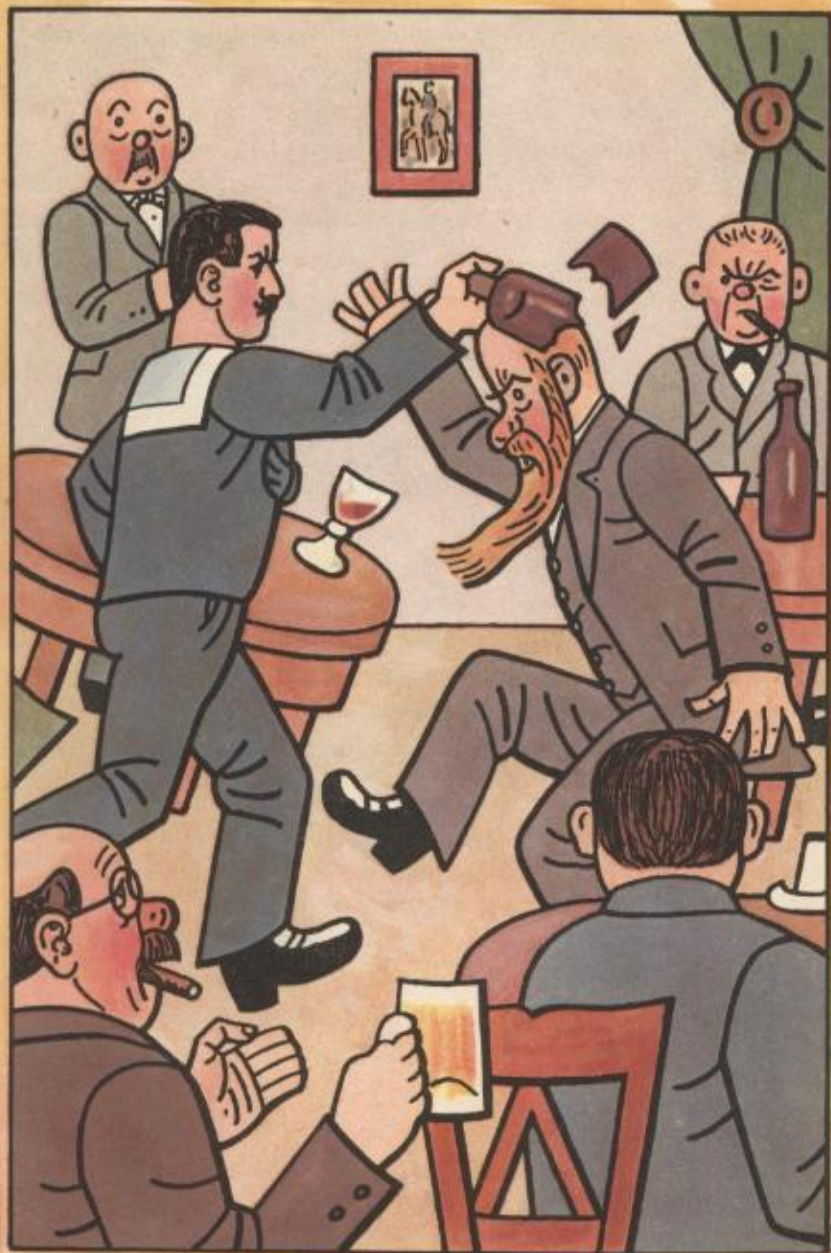
Jednadvadesátý pluk se stěhoval do Mostu nad Litvou — Királyhidy.

Právě když po třídenním věznění měl být za tři hodiny Švejk propuštěn na svobodu, byl s jednoročním dobrovolníkem odveden na hlavní strážnici a s eskortou vojáků doprovázen na nádraží.

A jednoroční dobrovolník počal zpívat:

*„Spi, dítětko, spi, zavři očka svý,
pán bůh bude s tebou spáti,
anděllček kolibati, spi, dítětko, spi.“*

„Zajisté,“ potvrdil Švejk, „vám zde nikdo neřek ani slůvka, který byste si mohl nějak křivě vykládat. Vono to vždycky špatně vypadá, když se někdo cítí uražený. Jednou jsem seděl v noční kavárně v ‚Tunelu‘ a bavili jsme se vo orangutanech. Seděl tam s námi jeden mariňák a ten vyprávěl, že orangutana často nerozeznají od nějakýho vousatýho vobčana, že takovej orangutan má bradu porostlou chlupy jako... ‚Jako‘, povídá, ‚řekněme třeba tamhle ten pán u vedlejšího stolu.‘ Vohlédli jsme se všichni, a ten pán s tou bradou šel k mariňákovi a dal mu facku a mariňák mu rozbil hlavu láškou od piva a ten bradatej pán se svalil a zůstal ležet bez sebe a s mariňákem jsme se rozloučili, poněvadž hned vodešel, když viděl, že ho přizabil. Potom jsme vzkřísili toho pána, a to jsme rozhodně neměli dělat, poněvadž hned po svém vzkříšení na nás všechny, kteří jsme přece s tím neměli prachnic co dělat, zavolal patrolu, která nás vedvedla na komisařství. Tam von pořád ved svou, že jsme ho považovali za orangutana, že jsme vo ničem jiným nemluvili, než vo něm. A on pořád svou. My, že ne, že není žádněj orangutan. A von, že je, že to slyšel. Prosil jsem pana komisaře, aby mu to vysvětlil. A ten mu to zcela dobrácky vysvětloval, ale ani pak si nedal říct a řekl panu komisařovi, že tomu on nerozumí, že je s námi spolčenej. Tak ho pan komisař dal zavřít, aby vystřízlivěl, a my jsme se zas chtěli vrátit do ‚Tunelu‘, ale už jsme nemohli, poněvadž nás taky posadili za katr. Tak vidíte, pane kaprále, co může bejt z maličkýho a nepatrnýho nedorozumění, které nestojí ani za řeč. V Okrouhlicích byl zas jeden občan a ten se urazil, když mu řekli v Německém Brodě, že je kraja tygrovitá. Vono je víc takovejch slov, který nejsou naprosto trestný. Na příklad, jestli bychom vám řekli, že jste ondatra. Mohl byste se za to na nás zlobit?“

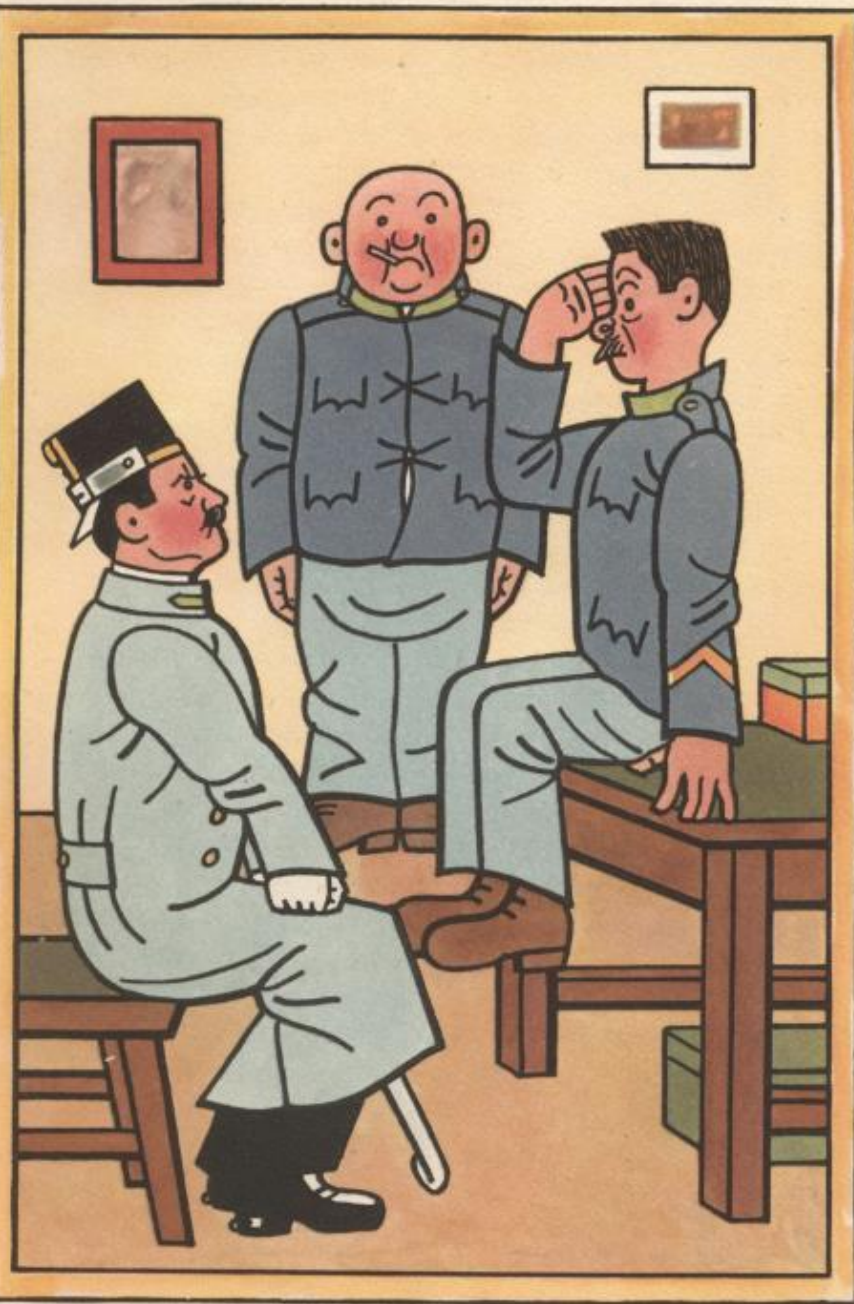
Desátník zařičel. Nebylo možné říci, že zařval. Hněv, vztek, zoufalství, vše se slilo v řadu silných zvuků a toto koncertní číslo doplňovalo pískání, které nosem prováděl chrápající vrchní polní kurát.

Desátník opatrně sáhl do pláště a vytáhl odtud placatou láhev s rumem.
 „Poslušně hlásím, pane obrfeldkurát,“ ozval se tiše, že bylo znát, jakou
 obět dělá sám sobě, „jestli byste se snad neurazil.“
 „Neurazím se, hochu,“ odpověděl rozjasněným hlasem a radostně páter,
 „napíji se na naše šťastné cestování.“

Švejk vyřídil správně poručení, a přecházejí koleje, uviděl nadporučíka Lukáše, který se procházel mezi kolejnicemi a čekal, jestli v důstojnické mináži na něho něco zbude.

Sluha majora Wenzla, Mikulášek, malinký chlapík od neštovic, klátil nohama a nadával: „Já se divím tomu mému starýmu pacholkovi, že ještě nejde. To bych rád věděl, kde se ten můj dědek celou noc fláká? Kdyby mně alespoň dal klíč od pokoje, leh bych si a čučil. Má tam vína bezpočtu.“

„Von prej krade,“ prohodil Švejk, pohodlně kouře cigarety svého nadporučíka, poněvadž ten mu zakázal v pokoji bafat z dýmky, „ty přece musíš vo tom něco vědět, odkud máte víno?“

„Já chodím tam, kam mně přikáže,“ tenkým hlasem řekl Mikulášek; „dostanu lístek vod něho a už jdu fasovat pro nemocnici, a nesu to domů.“

„A kdyby ti poručil,“ otázal se Švejk, „abys ukrad plukovní kasu, udělal bys to? Ty zde za stěnou nadáváš, ale třeseš se před ním jako osika.“

Mikulášek zamrkal malýma očima: „To bych si rozmyslil.“

„Nic si nesmíš rozmejšlet, ty jedno upocený mládě!“ rozkřikl se na něho Švejk, ale umlk, poněvadž se otevřely dveře a vstoupil nadporučík Lukáš. Byl, jak se ihned mohlo pozorovat, ve velice dobré náladě, poněvadž měl čepici obráceně.

Mikulášek se tak lekl, že zapomněl seskočit se stolu, ale salutoval vsedě, zapomenuv ještě ke všemu, že nemá na hlavě čepici.

„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že je všechno v pořádku,“ hlásil Švejk, zaujav pevné vojenské vzezření dle všech předpisů, při čemž cigareta mu zůstala v ústech.

Nadporučík Lukáš si toho však nevšiml a šel přímo na Mikuláška, který vyvalenýma očima pozoroval každý pohyb nadporučíka a přitom dál salutoval a stále ještě seděl přitom na stole.

Nadporučík Lukáš otevřel náprsní tašku a dal zívaje Švejkově do ruky bílou obálku se psaním bez adresy.

„Je to věc náramně důležitá, Švejku,“ poučoval ho dál, „opatrnosti nikdy nezbyvá, a proto, jak vidíte, není tam adresa. Já se na vás úplně spoléhám, že odevzdáte to psaní v pořádku. Poznamenejte si ještě, že se ta dáma jmenuje Etelka, tedy запиšte si ‚paní Etelka Kákonyiová‘. Ještě vám říkám, že musíte to psaní diskretně doručit za všech okolností a čekat na odpověď. Že máte čekat na odpověď, o tom už je napsáno v dopise. Co ještě chcete?“

„Kdyby mně, pane obrlajtnant, nedali odpověď, co mám dělat?“

„Tak připomenete, že musíte dostat stůj co stůj odpověď,“ odpověděl nadporučík, zívaje poznovu na celé kolo, „teď ale půjdu už spat, jsem dnes doopravdy unaven. Co jsme jen toho vypili. Myslím, že každý by byl stejně unaven po celém tom večeru a noci.“

Najít Sopronyi utczu čís. 16 nebylo by bývalo tak těžké, kdyby ho náhodou nebyl potkal starý sapér Vodička, který byl přidělen k „štajerákům“, jejichž kasárna byla dole v lágru. Vodička bydlíval před lety v Praze na Bojišti, a proto při takovém setkání nezbylo nic jiného, než že oba zašli do hospody „U černého beránka“ v Brucku, kde byla známá číšnice Růženka, Češka, které byli všichni čeští jednoroáčáci, kteří kdy byli v lágru, nějaký obnos dlužni.

Poslední dobou sapér Vodička, starý partyka, dělal jí kavalíra a měl v seznamu všechny maršky, které odjížděly z tábora, a chodil v pravý čas Čechy jednoroáčáky upomínat, aby se neztratili bez zaplacení útraty ve válečné vřavě.

„Kam vlastně máš zaměřino?“ otázal se Vodička, když se ponejprv napili dobrého vína.

„Je to tajemství,“ odpověděl Švejk, „ale tobě, jako starýmu kamarádovi, to svěřím.“

Vysvětlil mu všechno dopodrobna a Vodička prohlásil, že je starej sapér a že ho nemůže opustit a že půjdou psaní odevzdat spolu.

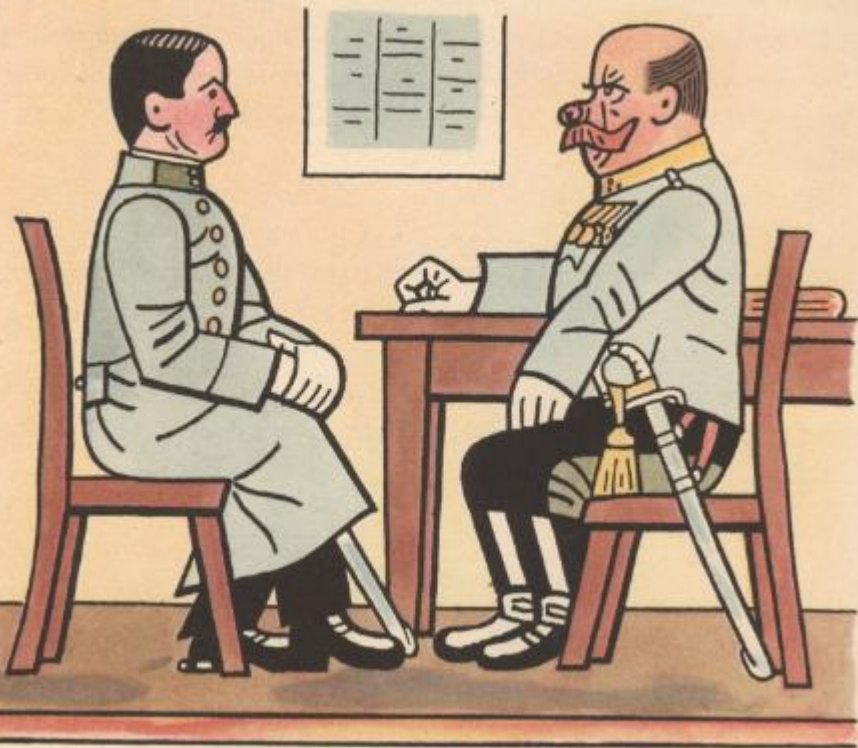

Dveře se rozletěly a do předsíně vběhl pán v nejlepších letech s ubrouskem kolem krku, mávaje před chvilkou odevzdaným dopisem.

Nejbližše dveří seděl starý saperák Vodička a rozčilený pán se také první na něho obrátil.

„Was soll das heissen, wo ist der verfluchter Kerl, welcher dieses Brief gebracht hat?“

Plukovník Schröder se zalíbením pozoroval bledý obličej nadporučíka Lukáše, s velkými kruhy pod očima, který v rozpacích nedíval se na plukovníka, ale úkradkem, jako by něco studoval, díval se na plán dislokace mužstev ve vojenském táboře, který byl také jedinou ozdobou v celé kanceláři plukovníka.

Před plukovníkem Schrödrem bylo na stole několik novin s články zatrženými modrou tužkou, které ještě jednou přelétl plukovník zběžně, a řekl, dívaje se na nadporučíka Lukáše:

„Vy tedy již o tom víte, že váš sluha Švejk nalézá se ve vazbě a bude pravděpodobně dodán k divisijsnímu soudu?“

„Ano, pane plukovníku.“

Na chodbě se ozvaly kroky a volání stráže: „Zuwachs“. „Zas nás bude víc,“ radostně řekl Švejk, „snad si schovali nějaké to báčko.“

Dveře se otevřely a dovnitř všoupli jednoročního dobrovolníka, který seděl se Švejkem v Budějovicích v arestě a byl předurčen ke kuchyni nějaké maršové roty.

„Pochválen pán Ježíš Kristus,“ řekl vstupuje, načež Švejk za všechny odpověděl: „Až na věky, amen.“

„Ty drž radši hubu,“ řekl auditor Ruller, „až se tě na něco zeptám, pak teprv budeš odpovídat. Třikrát jsi byl u mne u výslechu a lezlo to z tebe jako z chlupatý deky. Tak najdu to nebo nenajdu? Mám já s vámi, vy chlapi mizerní, práci. Ale ono se vám to nevyplatilo obtěžovat zbytečně soud.“

Tak se podívejte, parchanti,“ řekl, když vytáhl z haldy aktů obsáhlý spis s nápisem:

Schwejk & Woditschka.

„Kdybych udělal něco nečestného, tak bych se nepřiznal,“ řekl sapér Vodička, „ale když se mne ten kluk auditorská přímo zeptal: Pral jste se? tak jsem řekl: Ano, pral jsem se. Ztýral jste někoho? Zajisté, pane auditore. Poranil jste při tom někoho? Ovšemže, pane auditore. Ať ví, s kým mluví. A to je právě ta vostuda, že nás vosvobodili. To je, jako kdyby nechtěl věřit tomu, že jsem přerazil vo ty kluky maďarský überšvung, že jsem z nich udělal nudle, boule a modřiny. Tys byl přece při tom, jak v jeden moment jsem měl tři kluky maďarský na sobě a jak za chvíli válelo se to všechno na zemi a já šlapal po nich. A potom po všem zastaví takovej usmrkanej auditorskej kluk s náma vyšetřování. To je, jako by mně řekl: ‚Kam se serete, vy a prát se.‘ Až bude po vojně a budu v civilu, já ho, vočumu, někde najdu, a pak mu ukážu, jestli se nedovedu prát. Potom přijedu sem do Királyhidy a udělám tady takový binec, že to svět neviděl a že se budou lidi schovávat do sklepa, až se dovědí, že jsem se přišel podívat na ty rošťáky v Királyhidě, na ty lumpy, na ty pacholky.“

Když se Švejk s Vodičkou loučil, poněvadž každého odváděli k jejich části, řekl Švejk: „Až bude po té vojně, tak mě přijď navštívit. Najdeš mě každé večer vod šesti hodin ,U kalicha' na Bojišti.“

„To se ví, že tam přijdu,“ odpověděl Vodička, „bude tam nějaká sranda?“

„Každej den se tam něco strhne,“ sliboval Švejk, „a kdyby to bylo moc ti-chý, tak už to nějak zařídíme.“

„Tedy po válce, v šest hodin večer,“ křičel zezdola Vodička.
 „Přijď raděj vo půl sedmý, kdybich se někde vopozdil,“ odpovídal Švejk.
 Potom ozval se ještě, již z velké dálky, Vodička: „V šest hodin nemůžeš přijít?“

„Tak přijdu tedy v šest,“ slyšel Vodička odpověď vzdalujícího se kamaráda.
 A tak se rozešel dobrý voják Švejk se starým sapérem Vodičkou. „Wenn die Leute auseinander gehen, da sagen sie auf Wiedersehen.“

HOSTINEC U KALICHA

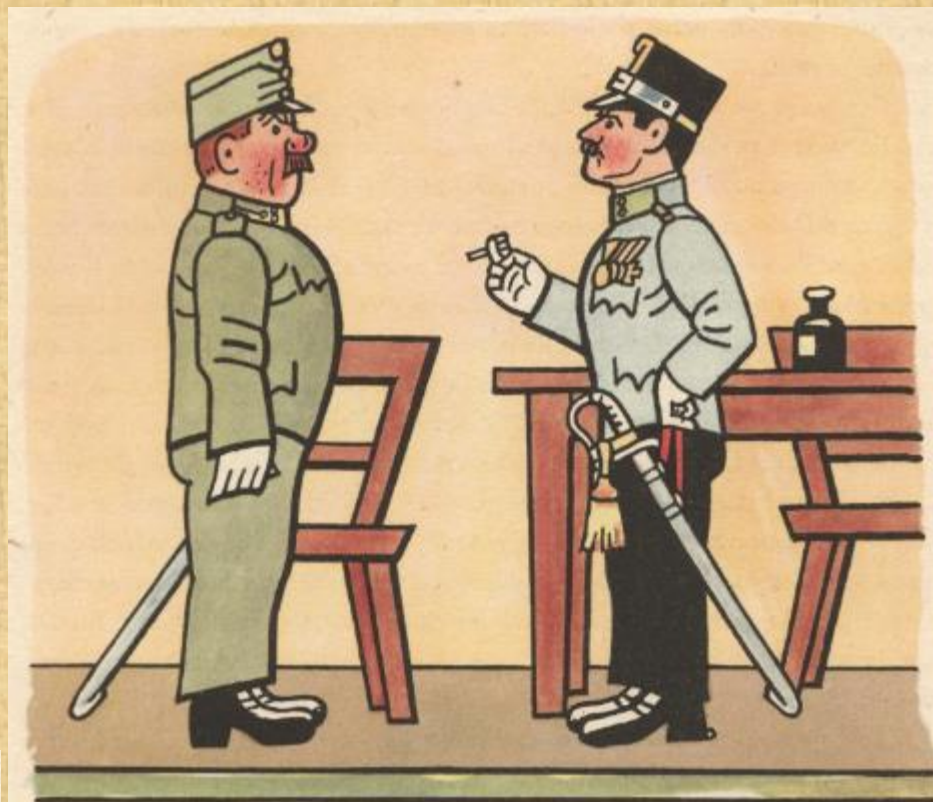

Nadporučík Lukáš chodil rozčileně po kanceláři 11. maršové roty. Byla to tmavá díra v baráku roty, přepažená z chodby prkny. Stůl, dvě židle, baňka s petrolejem a kavalec.

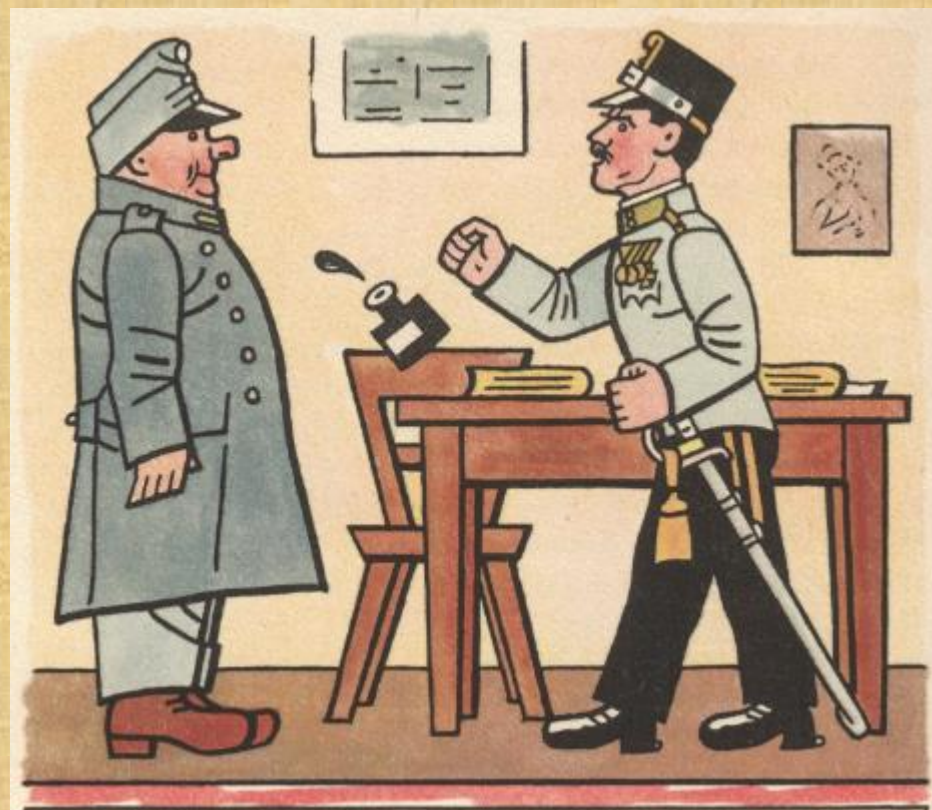
Před ním stál účetní šikovatel Vaněk, který zde sestavoval listiny k výplatě žoldu, vedl účty kuchyně pro mužstvo, byl finančním ministrem celé roty a trávil tu celý boží den, zde též spal.

U dveří stál tlustý pěšák, zarostlý vousy jako Krakonoš. To byl Baloun, nový sluha nadporučíka, v civilu mlynář někde u Českého Krumlova.

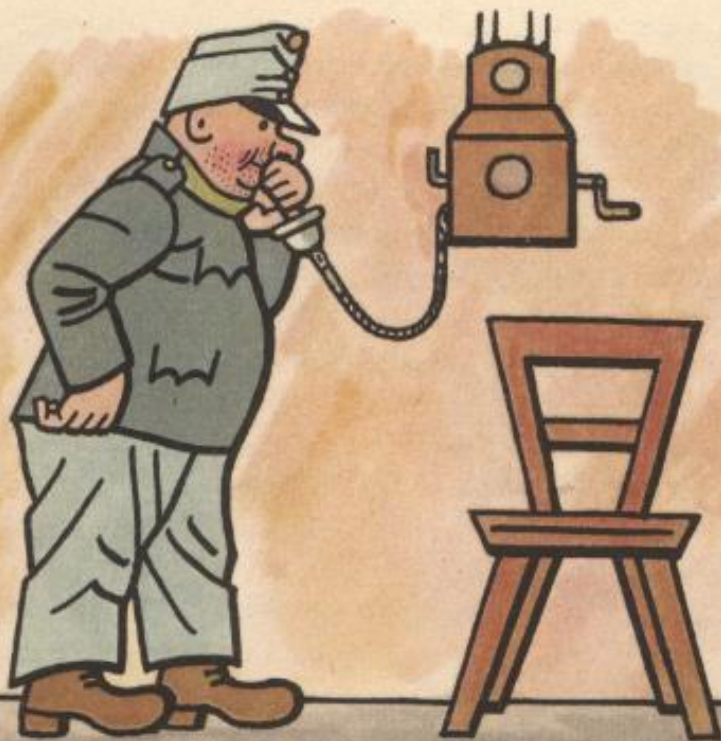
„Vybral jste mně opravdu znamenitého pucfleka,“ mluvil nadporučík Lukáš k účetnímu šikovateli, „děkuji vám srdečně za to milé překvapení. První den si ho pošlu pro oběd do oficírsmináže a on mně ho půl sežere.“

„Já z toho nemám moc velkou radost,“ důvěrně se ozval účetní šikovatel: „Vypravoval štábsfeldvėbl Hegner, že pan hejtman Ságner v Srbsku na počátku války chtěl někde u Černé Hory v horách se vyznamenat a hnal jednu kumpačku svého batáčku za druhou na mašingevěry do srbských štelungů, ačkoliv to byla úplně zbytečná věc a infanterie tam byla starýho kozla co platná, poněvadž Srby odtamtud z těch skal mohla dostat jen artilerie. Z celého batalionu zbylo jen 80 mužů, pan hejtman Ságner sám dostal handšús, potom v nemocnici ještě úplavici a zase se objevil v Budějovicích u regimentu a včera prý večer vypravoval v kasině, jak se těší na frontu, že tam nechá celý maršbatalion, ale že něco dokáže a dostane signum laudis, za Srbsko že dostal nos, ale teď že buď padne s celým maršbatalionem, nebo bude jmenován obrstlajtnantem, ale maršbaták že musí zařvat. Já myslím, pane obrlajtnant, že se takové risiko týká i nás.“

„Poslušně hlásím, pane obrlajtnant, že jsem opět zde,“ ozval se ode dveří Švejk s takovou upřímnou nenuceností, že rázem se nadporučík Lukáš vzpamatoval. Od té doby, kdy mu oznámil plukovník Schröder, že mu opět pošle Švejka na krk, nadporučík Lukáš si v duchu každý den oddaloval ono setkání. Každého rána si říkal: „On ještě dnes nepříjde, on tam snad něco provedl a oni si ho tam ještě nechají.“

Švejk byl opět sám.

Za chvíli ozval se opět telefon.

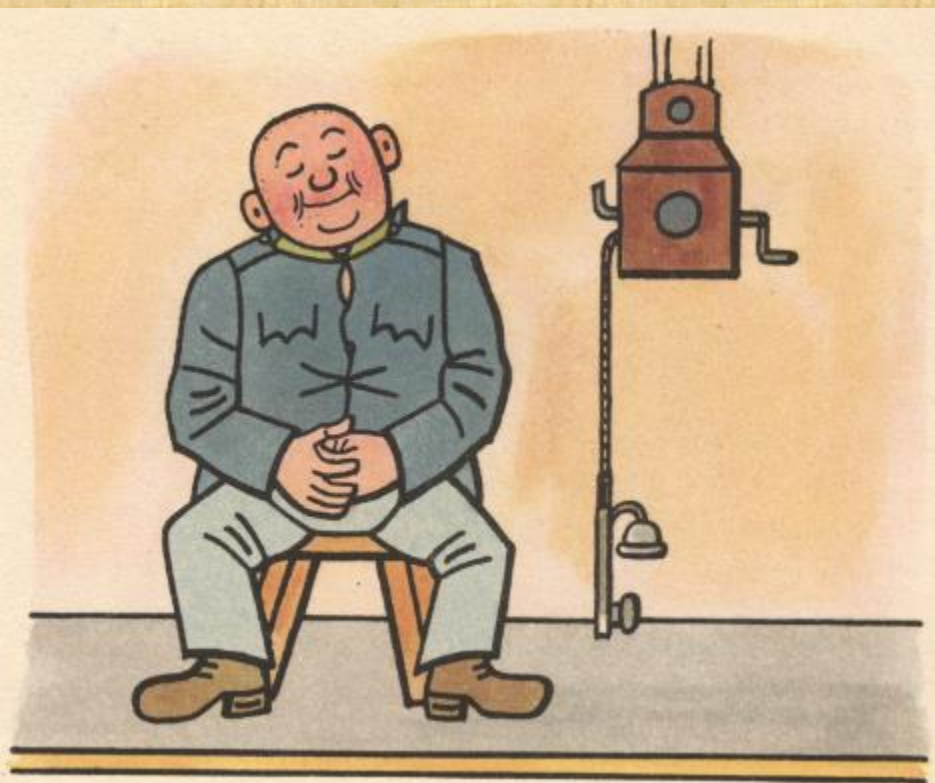
Švejk se počal dorozumívat: „Vaněk? Ten šel do regimentnskanceláře. Kdo je u telefonu? Ordonanc od 11. marškumpanie. Kdo je tam? Ordonanc od 12. maršky? Servus, kolego. Jak se jmenuji? Švejk. A ty? Braun. Nemáš příbuznýho nějakýho Brauna v Pobřežní třídě v Karlíně, kloboučníka? Že nemáš, že ho neznáš... Já ho taky neznám, já jsem jen jednou jel kolem elektrickou, tak mně ta firma padla do voka. Co je novýho? — Já nic nevím. — Kdy pojedem? Já jsem ještě s nikým vo odjezdu nemluvil. Kam máme ject?“

Švejk hezkou chvíli hledal marně nejen kuksfíru Fuchse, ale i ostatní šarže. Byli u kuchyně, obírali maso s kostí a těšili se pohledem na uvázaného Balouna, který stál sice pevně opřen nohama na zemi, poněvadž se nad ním slitovali, ale zato poskytoval zajímavý pohled. Jeden z kuchařů přinesl mu maso na žeburu a strčil mu ho do huby a uvázaný vousatý obr Baloun, nemaje možnosti manipulovat rukama, opatrně posunoval kost v ústech, balancuje ji pomocí zubů a dásní, při čemž ohlodával maso s výrazem lesního muže.

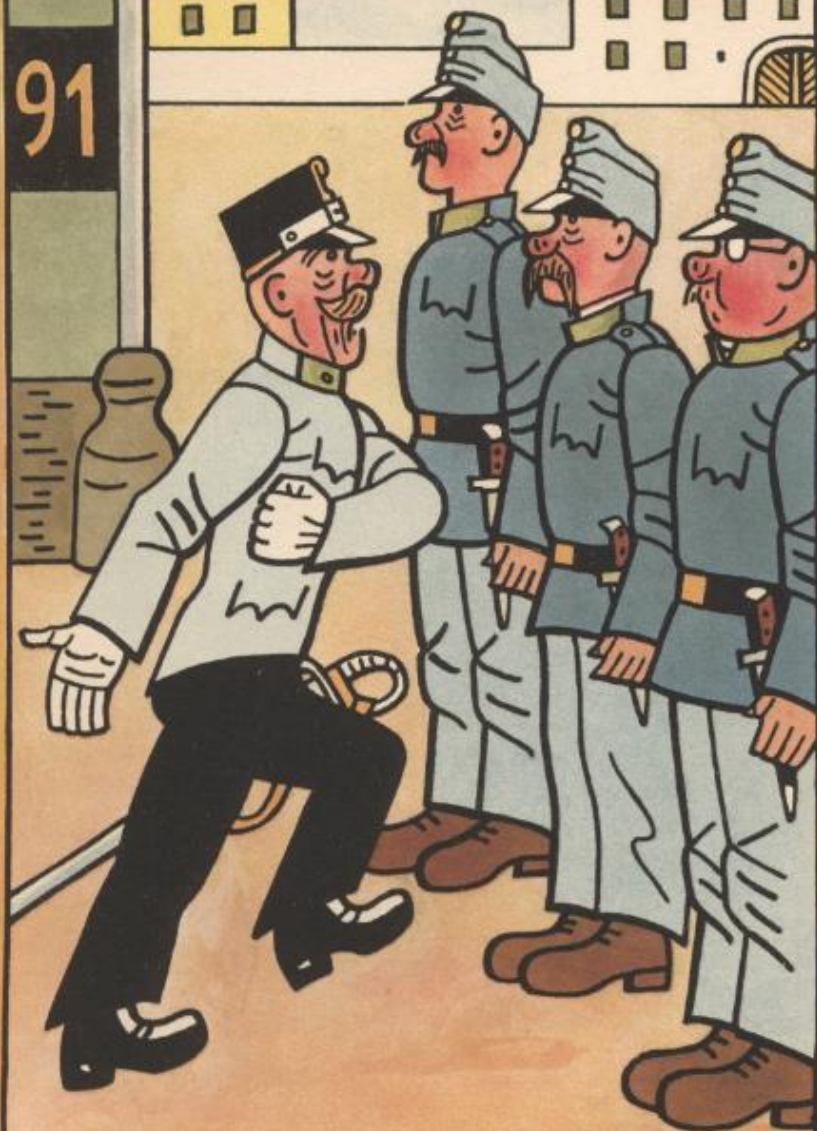

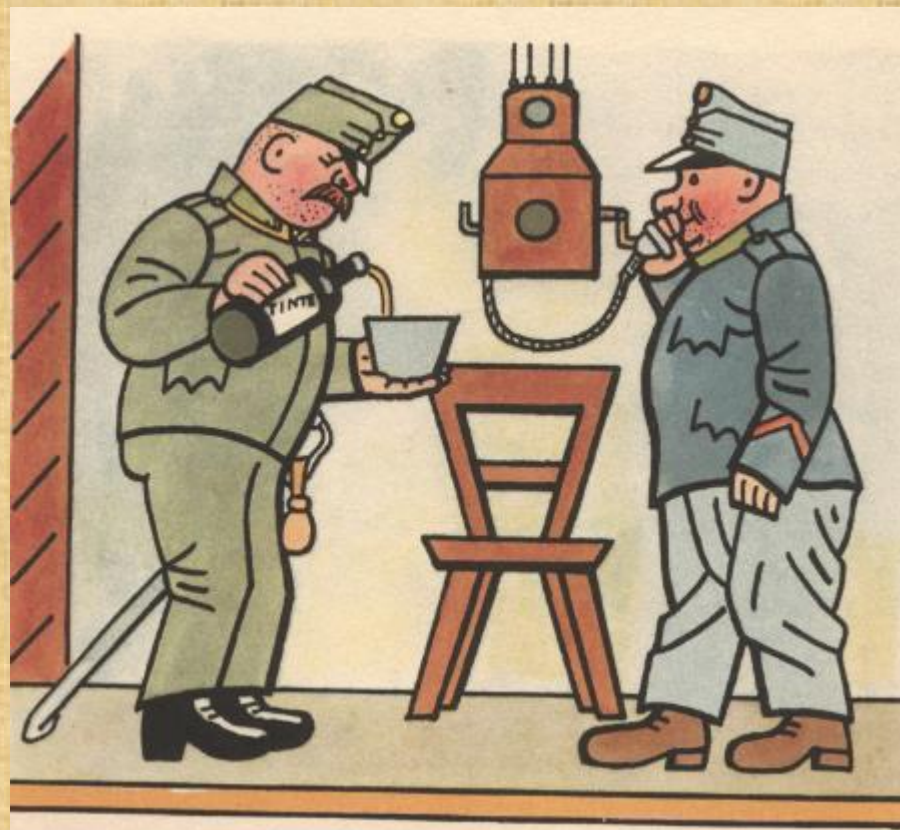
„U nás teď budou zabíjet,“ mluvil Baloun melancholicky, „máš rád špek-
buřt s krví nebo bez krve? Jen si řekni, já dneska večer píšu domů. Moje prase
bude mít tak asi sto padesát kilo. Má hlavu jako buldog a takový prase je nej-
lepší. Z takových prasat nejsou žádný uhejbáci. To je moc dobrá rasa, která už
něco vydrží. Bude mít sádla na vosum prstů. Když jsem byl doma, tak jsem si
dělal jitrnice sám a vždycky jsem se tak naládoval prejtu, že jsem moh prask-
nout. Loňský prase mělo 160 kilo.

A Švejk také u telefonu sladce usnul, zapomenuv zavěsit sluchátko, takže
ho nikdo nerušil ze spánku na stole, a telefonista v plukovní kanceláři láteřil, že
se nemůže dozvonit k 11. marškumpanii s novým telefonogramem, aby do
zítky do 12. hod. se sdělil do plukovní kanceláře počet těch, kteří nebyli očko-
vání proti tyfu.

Všechno se kolem smálo a major Blüher se na mne rozkřik:
 „Po tobě leda, chlape, lezou štěnice, když chrníš na kavalci. Von si, chlap
 mizerná, ještě dělá legraci.“
 A dostal jsem za to takový špangle, až jedna radost.“

Vaněk, srkaje černou kávu, do které si přilil rum z láhve s nápisem *Tinte* (kvůli vši opatrnosti), podíval se na Švejka a řekl: „Ten náš obrlajtnant nějak křičí do toho telefonu, rozuměl jsem každému slovu. Vy musíte, Švejku, být velmi dobře známý s panem obrlajtnantem.“

„Odtud, pánové, k Sokalu na Bug,“ řekl plukovník Schröder věštecky a posunoval ukazováček po paměti ke Karpatům, při čemž zabořil jej do jedné z těch hromádek, jak se kocour staral udělat mapu bojiště plastickou.

„Was ist das, meine Herren?“ otázal se s údivem, když se mu cosi nalepilo na prst.

„Wahrscheinlich Katzendreck, Herr Oberst,“ odpověděl za všechny velice zdvořile hejtman Ságner.

Plukovník Schröder vyrazil do kanceláře vedle, odkud bylo slyšet hrozné hřmění a hromování s příšernou hrozbou, že jim to dá všechno vylízat po kocourovi.

V tu dobu nadporučík Lukáš studoval ve své komnatě právě doručené jemu od štábu pluku šifry s poučením, jak je luštit, a současně sekretní šifrovaný rozkaz o směru, kterým se bude ubírat maršbatalion na haličské hranice (první etapa).

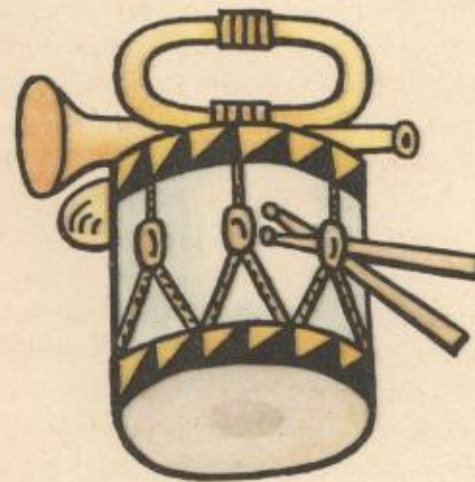
$7217 - 1238 - 475 - 2121 - 35 = \text{Mošon}$

$8922 - 375 - 7282 = \text{Ráb}$

$4432 - 1238 - 7217 - 35 - 8922 - 35 = \text{Komarn}$

$7282 - 9299 - 310 - 375 - 7881 - 298 - 475 - 7979 = \text{Budapešť.}$

Luště tyto cifry, povzdechl si nadporučík Lukáš: „Der Teufel soll das buserieren.“

Спасибо за внимание!